Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JULIANE KOKOTT
8 päivänä heinäkuuta 2021 [1]

Asia C-874/19 P

Aeris Invest Sàrl
vastaan
yhteinen kriisinratkaisuneuvosto (SRB)
ja
asia C-934/19 P
Algebris (UK) Ltd ja
Anchorage Capital Group LLC
vastaan

yhteinen kriisinratkaisuneuvosto (SRB)

Muutoksenhaku – Pankkiunioni – Yhteinen kriisinratkaisumekanismi luottolaitoksia ja tiettyjä sijoituspalveluyrityksiä varten – Banco Popular Españolin kriisinratkaisu – Asetus (EU) N:o 806/2014 – Kriisinratkaisumääräyksen antaminen – Liiketoiminnan myynti – 20 artikla – Arvostus kriisinratkaisua varten – Kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien alaskirjaus tai muuntaminen – Tilapäinen arvostus – Käsite – Vaatimus suorittaa lopullinen arvostus jälkikäteen – Osakkeenomistajien ja velkojien suojelu – Asetuksen N:o 806/2014 20 artiklan 12 kohdan mukainen oikaisu – ”No creditor worse off” -periaate – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 17 artikla – Omaisuudensuoja

I Johdanto

1. Pankin kriisinratkaisussa ajalla on keskeinen merkitys. Jotta rahoitusmarkkinat ja tallettajat eivät huolestuisi ja jotta vältytään talletuspaolta (nk. bank runs), kriisinratkaisuviranomaisilla on oltava valtuudet päättää pankin kriisinratkaisusta ja panna se täytäntöön muutamassa päivässä. Tällaisella päätöksellä on kauaskantoiset seuraukset, sillä sen lisäksi, että se voi merkitä vakavaa puuttumista osakkeenomistajien ja velkojien omistusoikeuksiin, sillä myös luodaan pitkälti tilanne, jossa tosiasioihin ei voida enää vaikuttaa.

2. Vaikeuksissa olevan pankin edeltävällä varojen ja velkojen arvostuksella on näin ollen kauaskantoisia vaikutuksia kyseisen pankin osakkeenomistajille ja velkojille. Arvostuksen tuloksen perusteella määräytyy, mitä kriisinratkaisuvälineitä otetaan käyttöön ja missä laajuudessa osakkeenomistajat ja velkojat joutuvat osallistumaan tappioiden kattamiseen.

[1] Alkuperäinen kieli: saksa.

3. Espanjalainen Banco Popular oli vuonna 2017 ensimmäinen eurooppalainen luottolaitos, joka asetettiin kriisinratkaisuun, ja yhteinen kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, jäljempänä SRB) katsoi sen osalta, että kyseisen pankin tappioiden kattamiseksi oli välttämätöntä ensinnäkin mitätöidä pankin osakkeet ja alaskirjata pankilta vaaditut yli 4 miljardin euron saamiset. Vasta tämän jälkeen kaikki jäljelle jääneet varat, oikeudet ja velat voitiin siirtää Banco Santanderille, joka maksoi siirrosta yhden euron suuruisen symbolisen summan. Olennaiset arvostukset oli tehtävä erittäin kiireisellä aikataululla.

4. Nyt esillä olevissa muutoksenhakumenettelyissä kyse on siitä, voivatko Banco Popularin entiset osakkeenomistajat ja velkojat vaatia jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta, kun otetaan huomioon, että niiden pääomainstrumentit on jo alaskirjattu tai mitätöity kokonaan ja että Banco Popular on lakannut olemasta sulauduttuaan Banco Santanderiin, ja millä edellytyksin ne mahdollisesti voivat sitä vaatia.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

5. Molempien valitusten oikeudellisen kehyksen muodostaa yhdenmukaisten sääntöjen ja yhdenmukaisen menettelyn vahvistamisesta luottolaitosten ja tiettyjen sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua varten yhteisen kriisinratkaisumekanismin ja yhteisen kriisinratkaisurahaston puitteissa sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta 15.7.2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 806/2014 (jäljempänä SRM-asetus).[2]

6. Kyseisen asetuksen johdanto-osan 56–64 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(56) Kriisinratkaisuprosessi olisi pantava täytäntöön lyhyen ajan kuluessa, jotta rahoitusmarkkinoille ja taloudelle koituisi mahdollisimman vähän häiriötä. – –

(58) – – Kriisinratkaisun tavoitteena olisi – – oltava olennaisten rahoituspalvelujen jatkuvuuden varmistaminen, rahoitusjärjestelmän vakauden säilyttäminen, moraalikadon vähentäminen huolehtimalla siitä, että toimintansa jatkamiseen kykenemättömät yhteisöt turvautuvat julkiseen rahoitustukeen mahdollisimman vähän, sekä tallettajien suojaaminen.

– –

(63) Jotta osakkeenomistajien ja velkojien oikeudet suojattaisiin, olisi vahvistettava selkeät velvoitteet kriisinratkaisun kohteena olevan laitoksen varojen ja velkojen arvostusta varten ja – – sen kohtelun arvostusta varten, jonka osakkeenomistajat ja velkojat olisivat saaneet, jos yhteisö olisi likvidoitu tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä. – – Ennen kriisinratkaisutoimen toteuttamista olisi suoritettava yhteisön varojen ja velkojen oikeudenmukainen, varovainen ja realistinen arvostus. Tähän arvostukseen olisi voitava hakea muutosta ainoastaan yhdessä kriisinratkaisupäätöksen kanssa. Lisäksi – – olisi kriisinratkaisuvälineiden soveltamisen jälkeen tehtävä jälkikäteisvertailu, jossa verrataan osakkeenomistajien ja velkojien tosiasiallisesti saamaa kohtelua kohteluun, jonka he olisivat saaneet tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä. Jos todetaan, että osakkeenomistajat ja velkojat ovat saaneet suorituksina saamisistaan vähemmän kuin he olisivat saaneet tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä, heillä olisi tämän

[2] EUVL 2014, L 225, s. 1.

asetuksen nojalla vaadituissa tapauksissa oltava oikeus saada kyseinen erotus. Tämä mahdollinen erotus olisi maksettava tämän asetuksen mukaisesti perustettavasta kriisinratkaisurahastosta.

(64) – – Asian kiireellisyyden vuoksi kriisinratkaisuneuvostolla olisi oltava mahdollisuus arvostaa toimintansa jatkamiseen kykenemättömän yhteisön varat ja velat pikaisesti. Arvostuksen olisi oltava tilapäinen, ja sitä olisi käytettävä siihen saakka, kun riippumaton arvostus on tehty.”

7. Asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan

– –

30) ’liiketoiminnan myynnillä’ menettelyä, jossa kriisinratkaisuviranomainen suorittaa 24 artiklan mukaisesti kriisinratkaisun kohteena olevan laitoksen liikkeeseen laskemien omistusinstrumenttien tai sen varojen, oikeuksien tai velkojen siirron ostajalle, joka ei ole omaisuudenhoitoyhtiö;

– –

40) ’omilla varoilla’ asetuksen (EU) N:o 575/2013 [(Capital Requirements Regulation, jäljempänä CRR-asetus)] [3] 4 artiklan 1 kohdan 118 alakohdassa määriteltyjä omia varoja;

– –

45) ’ydinpääomainstrumenteilla’ pääomainstrumentteja, jotka täyttävät [CRR-asetuksen] 28 artiklan 1–4 kohdassa, 29 artiklan 1–5 kohdassa tai 31 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset;

46) ’ensisijaisen lisäpääoman instrumenteilla’ pääomainstrumentteja, jotka täyttävät [CRR-asetuksen] 52 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset;

47) ’toissijaisen pääoman instrumenteilla’ pääomainstrumentteja tai etuoikeudeltaan huonompia lainoja, jotka täyttävät asetuksen [CRR-asetuksen] 63 artiklassa säädetyt edellytykset;

– –

51) ’kyseeseen tulevilla pääomainstrumenteilla’ ensisijaisen lisäpääoman instrumentteja ja toissijaisen pääoman instrumentteja;

– –”

8. SRM-asetuksen 15 artiklan 1 kohdassa luetellaan ”Kriisinratkaisua koskevat yleiset periaatteet”. Niiden mukaan

[3] Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 646/2012 muuttamisesta 26.6.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013 (EUVL 2013, L 176, s. 1). Asetuksen mukaan laitoksen omat varat koostuvat sen ensisijaisen pääoman ja toissijaisen pääoman summasta.

”a) tappioista vastaavat ensin kriisinratkaisun kohteena olevan laitoksen osakkeenomistajat;

b) kriisinratkaisun kohteena olevan laitoksen velkojat vastaavat tappioista osakkeenomistajien jälkeen noudattaen 17 artiklan mukaista saamistensa etusijajärjestystä, jollei tässä asetuksessa nimenomaisesti toisin säädetä;

– –

f) samaan luokkaan kuuluvia velkojia käsitellään yhdenmukaisella tavalla, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä;

g) velkojille ei saa aiheutua suurempia tappioita kuin mitä niille olisi aiheutunut, jos 2 artiklassa tarkoitettu yhteisö olisi likvidoitu tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä 29 artiklassa määriteltyjen suojatoimien mukaisesti;”

9. SRM-asetuksen 17 artiklassa, luettuna yhdessä direktiivin 2014/59/EU (Bank Resolution and Recovery Directive, jäljempänä BRRD-direktiivi)[4] 48 artiklan kanssa, säädetään muun muassa kriisinratkaisuviranomaisten alaskirjaus- ja muuntamisvaltuuksien käytön osalta niin kutsutusta vastuujärjestyksestä. Sen mukaan pääomainstrumenttien alaskirjaus ja muuntaminen on tehtävä arvostuksessa ilmoitetussa laajuudessa tietyssä järjestyksessä, jossa otetaan huomioon ensin ydinpääoman erät, sitten ensisijaisen lisäpääoman instrumentit ja lopuksi toissijainen pääoma.

10. SRM-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään otsikon ”Kriisinratkaisumenettely” alla seuraavaa:

”Kriisinratkaisuneuvosto hyväksyy – – kriisinratkaisumääräyksen – – ainoastaan, kun se arvioi – –, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) yhteisö on kykenemätön tai todennäköisesti kykenemätön jatkamaan toimintaansa;

b) ottaen huomioon ajoitus ja muut asiaankuuluvat olosuhteet ei voida kohtuudella olettaa, että yhteisön kykenemättömyys jatkaa toimintaansa on estettävissä kohtuullisessa ajassa millään yhteisöön kohdistuvilla vaihtoehtoisilla yksityisen sektorin toimenpiteillä, mukaan lukien laitosten suojajärjestelmien toimenpiteet, tai valvontatoimella, mukaan lukien varhaisen tilanteeseen puuttumisen toimenpiteet tai kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien alaskirjaus tai muuntaminen 21 artiklan mukaisesti.

c) kriisinratkaisutoimi on 5 kohdan mukaisesti yleisen edun kannalta välttämätön.”

11. SRM-asetuksen 20 artiklassa säädetään arvostuksesta kriisinratkaisua varten seuraavaa:

”1. Ennen kriisinratkaisutoimesta päättämistä tai kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien alaskirjaus- tai muuntamisvaltuuksien käyttämistä kriisinratkaisuneuvosto varmistaa, että 2 artiklassa tarkoitetun yhteisön varojen ja velkojen oikeudenmukaisen, varovaisen ja realistisen arvostuksen tekee henkilö, joka on riippumaton viranomaisista, myös kriisinratkaisuneuvostosta ja kansallisesta kriisinratkaisuviranomaisesta, ja asianomaisesta yhteisöstä.

[4] Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä 15.5.2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/59/EU (EUVL 2014, L 173, s. 190).

2. Jollei 15 kohdasta muuta johdu, arvostus on katsottava lopulliseksi, jos kaikki 1 ja 4–9 kohdassa säädetyt vaatimukset täyttyvät.

3. Jos 1 kohdan mukainen riippumaton arvostus ei ole mahdollinen, kriisinratkaisuneuvosto voi tehdä 2 artiklassa tarkoitetun yhteisön varojen ja velkojen tilapäisen arvostuksen tämän artiklan 10 kohdan mukaisesti.

4. Arvostuksen tavoitteena on sellaisen 2 artiklassa tarkoitetun yhteisön varojen ja velkojen arvon arvioiminen, joka täyttää 16 ja 18 artiklassa säädetyt kriisinratkaisun edellytykset.

5. Arvostuksen tarkoituksena on oltava se, että:

a) se tuottaa tietoa perustellun toteamuksen tekemiseksi siitä, täyttyvätkö kriisinratkaisun edellytykset tai pääomainstrumenttien alaskirjauksen tai muuntamisen edellytykset;

b) se tuottaa tietoa, jos kriisinratkaisun edellytykset täyttyvät, perustellun päätöksen tekemiseksi 2 artiklassa tarkoitettua yhteisöä koskevan asianmukaisen kriisinratkaisutoimen toteuttamisesta;

c) se tuottaa tietoa kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien alaskirjaus- tai muuntamisvaltuuksia käytettäessä perustellun päätöksen tekemiseksi omistusinstrumenttien mitätöimisen tai laimentamisen laajuudesta sekä kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien alaskirjauksen tai muuntamisen laajuudesta;

– –

f) se tuottaa tietoa liiketoimintaa myytäessä perustellun päätöksen tekemiseksi siirrettävistä varoista, oikeuksista, veloista taikka omistusinstrumenteista sekä auttaa kriisinratkaisuneuvostoa saamaan oikean käsityksen siitä, mitkä ovat 24 artiklan 2 kohdan b alakohtaa sovellettaessa käytettävät kaupalliset ehdot;

g) se kaikissa tapauksissa varmistaa, että mahdolliset tappiot, jotka kohdistuvat 2 artiklassa tarkoitetun yhteisön varoihin, otetaan kokonaisuudessaan huomioon sovellettaessa kriisinratkaisuvälineitä tai käytettäessä kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien alaskirjaus- tai muuntamisvaltuuksia.

– –

7. Arvostusta on täydennettävä seuraavilla 2 artiklassa tarkoitetun yhteisön kirjanpidosta saatavilla tiedoilla:

a) päivitetty tase ja selvitys 2 artiklassa tarkoitetun yhteisön rahoitusasemasta;

b) analyysi ja arvio varojen kirjanpitoarvosta;

c) luettelo 2 artiklassa tarkoitetun yhteisön kirjanpidosta ilmenevistä taseeseen kirjatuista ja taseen ulkopuolisista maksamattomista veloista sekä merkinnät vastaavista luotoista ja 17 artiklan mukaisesta saamisten etusijajärjestyksestä.

– –

9. Arvostuksessa on ilmoitettava velkojien jaottelu luokkiin niiden saamisten 17 artiklan mukaisen etusijajärjestyksen mukaisesti, ja arvioitava kohtelu, joka kunkin osakkeenomistajien ja velkojien luokan olisi ennakoitu saavan, jos 2 artiklassa tarkoitettu yhteisö olisi purettu tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä. – –

10. Jos kiireellisten olosuhteiden vuoksi ei ole mahdollista noudattaa 7 ja 9 kohdassa säädettyjä vaatimuksia tai jos sovelletaan 3 kohtaa, on tehtävä tilapäinen arvostus. Tilapäisen arvostuksen on oltava 4 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukainen ja, siltä osin kuin kulloisissakin olosuhteissa on kohtuudella mahdollista, 1, 7 ja 9 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukainen.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun tilapäiseen arvostukseen on sisällyttävä puskuri lisätappioita varten sekä asianmukaiset perustelut.

11. Arvostus, joka ei ole kaikkien 1 ja 4–9 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukainen, on katsottava tilapäiseksi, kunnes 1 kohdassa tarkoitettu riippumaton henkilö on tehnyt arvostuksen, jossa on noudatettu täysin kaikkia kyseisissä kohdissa säädettyjä vaatimuksia. Tämä jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus on tehtävä niin pian kuin se on käytännössä mahdollista. Se voidaan tehdä erillään 16, 17 ja 18 kohdassa tarkoitetusta arvostuksesta, tai sama riippumaton henkilö voi tehdä kummatkin arvostukset samanaikaisesti siten, että arvostukset kuitenkin ovat toisistaan erilliset.

Jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen tarkoituksena on

a) varmistaa, että mahdolliset tappiot, jotka kohdistuvat 2 artiklassa tarkoitetun yhteisön varoihin, otetaan kokonaisuudessaan huomioon kyseisen yhteisön kirjanpidossa;

b) tuottaa tietoa perustellun päätöksen tekemiseksi velkojien saamisten palauttamiseksi tai maksetun vastikkeen arvon lisäämiseksi tämän artiklan 12 kohdan mukaisesti.

12. Jos jälkikäteen suoritettavassa lopullisessa arvostuksessa 2 artiklassa tarkoitetun yhteisön varojen nettoarvo arvioidaan korkeammaksi kuin tilapäisessä arvostuksessa, kriisinratkaisuneuvosto voi pyytää, että kansallinen kriisinratkaisuviranomainen

a) käyttää valtuuksiaan lisätä niiden velkojien tai kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien omistajien saamisten arvoa, jotka on alaskirjattu velkakirjojen arvon alaskirjauksen yhteydessä;

b) ohjeistaa omaisuudenhoitoyhtiötä tai erillistä varainhoitoyhtiötä suorittamaan uuden vastikemaksun varojen, oikeuksien tai velkojen osalta kriisinratkaisun kohteena olevalle laitokselle tai tapauksen mukaan omistusinstrumenttien osalta kyseisten instrumenttien omistajille.

13. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, 10 ja 11 kohdan mukaisesti tehty tilapäinen arvostus on kriisinratkaisuneuvostolle pätevä peruste päättää kriisinratkaisutoimista, myös ohjeistaa kansallisia kriisinratkaisuviranomaisia ottamaan toimintansa jatkamiseen kykenemätön laitos määräysvaltaansa, tai päättää käyttää kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien alaskirjaus- tai muuntamisvaltuuksia.

– –

15. Arvostus on olennainen osa päätöstä kriisinratkaisuvälineen soveltamisesta tai kriisinratkaisuvaltuuden käytöstä tai päätöstä pääomainstrumenttien alaskirjaus- tai muuntamisvaltuuksien käytöstä. Itse arvostukseen ei voida hakea muutosta erikseen, mutta siihen voidaan hakea muutosta yhdessä kriisinratkaisuneuvoston päätöksen kanssa.

16. Sen arvioimiseksi, olisiko osakkeenomistajia ja velkojia kohdeltu paremmin, jos kriisinratkaisun kohteena oleva laitos olisi asetettu tavanomaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn, kriisinratkaisuneuvosto varmistaa, että 1 kohdassa tarkoitettu riippumaton henkilö tekee arvostuksen mahdollisimman pian kriisinratkaisutoimen tai -toimien toteuttamisen jälkeen. Kyseinen arvostus on tehtävä erillään 1–15 kohdan mukaisesti tehtävästä arvostuksesta.

17. Edellä olevan 16 kohdan mukaisessa arvostuksessa on määritettävä

a) se, miten osakkeenomistajia ja velkojia tai asiaankuuluvia talletussuojajärjestelmiä olisi kohdeltu, jos kriisinratkaisun kohteena oleva laitos, jonka suhteen kriisinratkaisutoimi tai -toimet on toteutettu, olisi asetettu tavanomaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn kriisinratkaisutoimen toteuttamista koskevan päätöksen tekemisen ajankohtana;

b) se, miten osakkeenomistajia ja velkojia on tosiasiallisesti kohdeltu kriisinratkaisun kohteena olevan laitoksen kriisinratkaisun yhteydessä; ja

c) se, eroaako tämän kohdan a alakohdassa tarkoitettu kohtelu tämän kohdan b alakohdassa tarkoitetusta kohtelusta.

18. Edellä olevan 16 kohdan mukaisessa arvostuksessa on

a) oletettava, että kriisinratkaisun kohteena oleva laitos, jonka suhteen kriisinratkaisutoimi tai -toimet on toteutettu, olisi asetettu tavanomaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn kriisinratkaisutoimen toteuttamista koskevan päätöksen tekemisen ajankohtana;

b) oletettava, että kriisinratkaisutoimea tai -toimia ei ole toteutettu;

c) jätettävä huomioimatta kriisinratkaisun kohteena olevalle laitokselle mahdollisesti myönnetty poikkeuksellinen julkinen rahoitustuki.”

12. SRM-asetuksen 76 artiklassa säädetään mahdollisuudesta käyttää kriisinratkaisurahastoa seuraavaa:

”1. Soveltaessaan kriisinratkaisuvälineitä 2 artiklassa tarkoitettuihin yhteisöihin kriisinratkaisumääräyksen puitteissa kriisinratkaisuneuvosto voi käyttää kriisinratkaisurahastoa vain siinä määrin kuin on tarpeen kriisinratkaisuvälineiden tehokkaan soveltamisen varmistamiseksi seuraaviin tarkoituksiin:

– –

e) korvausten maksamiseksi osakkeenomistajille tai velkojille, jos niille todetaan 20 artiklan 5 kohdan mukaisen arvostuksen perusteella aiheutuneen suuremmat tappiot kuin niille 20 artiklan 16 kohdan mukaisen arvostuksen mukaan olisi aiheutunut tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä;

_ _”

III Tosiseikat

13. Valittaja asiassa C-874/19 P, Aeris Invest Sàrl (jäljempänä Aeris), oli Banco Popular Español, SA:n (jäljempänä Banco Popular) osakkeenomistaja. Valittajat asiassa C-934/19 P, Algebris (UK) Ltd ja Anchorage Capital Group LLC (jäljempänä Algebris ja Anchorage), hallinnoivat investointirahastoja, jotka omistivat Banco Popularin ensisijaisen lisäpääoman ja toissijaisen pääoman instrumentteja.

A Kriisinratkaisumenettely

14. SRB on 7.6.2017 tekemällään päätöksellä [5] – komission hyväksynnän saatuaan [6] – päättänyt Banco Popularin kriisinratkaisusta (jäljempänä kriisinratkaisupäätös).

15. Tätä päätöstä edelsi SRM-asetuksen 20 artiklan mukainen Banco Popularin varojen ja velkojen arvostus. SRB oli esittänyt ensimmäisen arvostuksen 5.6.2017 (jäljempänä ensimmäinen arvostus). Kriisinratkaisupäätöksestä käy ilmi, että päätöksen kohteena oli se, täyttyvätkö SRM-asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa säädetyt kriisinratkaisun edellytykset, [7] mihin SRB vastasi myöntävästi. Riippumaton asiantuntija, tilintarkastusyhteisö Deloitte, toimitti toisen arvostuksen 6.6.2017 (jäljempänä toinen arvostus). Sen tavoitteena oli ensinnäkin Banco Popularin varojen ja velkojen arvon arvioiminen SRM-asetuksen 20 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja toiseksi ennusteen laatiminen siitä, miten osakkeenomistajia ja velkojia olisi kohdeltu, jos kyse olisi ollut tavanomaisesta maksukyvyttömyysmenettelystä, ja kolmanneksi sen arvioiminen, mitkä varat, velat tai oikeudet otetaan huomioon liiketoimintaa myytäessä ja mitkä ovat tältä osin kaupalliset ehdot. [8]

16. Deloitte teki toisen arvostuksen 12 päivän kuluessa ja arvioi Banco Popularin varojen nettoarvon olevan parhaimmassa skenaariossa 1,3 miljardia euroa ja huonoimmassa skenaariossa miinus 8,2 miljardia euroa. Todennäköisimmässä skenaariossa se arvioi varojen arvon negatiiviseksi, miinus 2 miljardiksi euroksi. Deloitten antamien tietojen mukaan näihin lukuihin sisältyi ”BRRD-direktiivin 36 artiklan 9 kohdan [9] mukainen puskuri lisätappioita varten, jota ei voitu määrittää täsmällisesti”. Koska käytettävissä olleet tiedot ja aika olivat rajallisia, Deloitte katsoi arvotuksen olevan ”tilapäinen BRRD-direktiivin 36 artiklassa [10] tarkoitetulla tavalla”.

17. Sekä ensimmäinen että toinen arvostus olivat kriisinratkaisupäätöksen liitteenä.

18. Kriisinratkaisupäätöksen 5 ja 6 artiklassa vahvistetaan, että koko ydinpääoma, eli erityisesti osakkeet [11], ja ensisijainen lisäpääoma alaskirjataan nollaksi ja toissijaisen pääoman instrumentit muunnetaan osakkeiksi, ennen kuin kriisinratkaisuvälineenä voidaan käyttää liiketoiminnan myyntiä.

5 Ks. päätös SRB/EES/2017/08 (EUVL 2017, C 222, s. 3).

6 Banco Popular Español S.A:ta koskevan kriisinratkaisumääräyksen hyväksymisestä 7.6.2017 annettu komission päätös (EU) 2017/1246 (EUVL 2017, L 178, s. 15).

7 Päätöksen SRB/EES/2017/08 43 kohta.

8 Ks. päätöksen SRB/EES/2017/08 42 kohta.

9 Tämä säännös vastaa SRM-asetuksen 20 artiklan 10 kohtaa.

10 Vastaa SRM-asetuksen 20 artiklaa.

11 Ks. CRR-asetuksen 28 artiklan 1 kohdan a alakohta.

19. Kriisinratkaisupäätöksen 6 artiklan 1 kohdassa päätettiin nimenomaisesti seuraavaa:

”a) Banco Popularin osakepääoman nimellisarvoon tehdään 2 098 429 046 euron suuruinen alaskirjaus, mikä johtaa Banco Popularin koko osakekannan mitätöimiseen;

b) tämän jälkeen Banco Popularin liikkeeseen laskemien ja kriisinratkaisupäätöksen tekemispäivänä liikkeessä olevien ensisijaisen lisäpääoman instrumenttien pääoman kokonaismäärä muunnetaan Banco Popularin liikkeeseen laskemiksi uusiksi osakkeiksi, joita kutsutaan nimellä ’uudet osakkeet I’

c) tämän jälkeen tehdään ’uusien osakkeiden I’ nimellisarvoon alaskirjaus, jonka seurauksena niiden nimellisarvo nollautuu, mikä johtaa kyseisten uusien osakkeiden mitätöimiseen,

d) lopuksi muunnetaan Banco Popularin liikkeeseen laskemien ja kriisinratkaisupäätöksen tekemispäivänä liikkeessä olevien toissijaisen pääoman instrumenttien pääoman kokonaismäärä Banco Popularin liikkeeseen laskemiksi uusiksi osakkeiksi, joista käytetään nimeä ’uudet osakkeet II’. Kyseiset toissijaisen pääoman instrumentit muunnetaan ’uusiksi osakkeiksi II’.”

20. Kriisinratkaisupäätöksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan alaskirjauksia ja muuntamista koskevat toimenpiteet perustuvat toiseen arvostukseen, jota tukevat Espanjan kriisinratkaisuviranomaisen FROB:n toteuttaman läpinäkyvän ja avoimen myyntiprosessin tulokset.

21. Kriisinratkaisupäätöksen 6 artiklan 5 kohdassa todetaan, että ’uudet osakkeet II’ siirretään Banco Santander SA:lle (jäljempänä Banco Santander) vapaina ja kolmansien oikeuksien niitä rasittamatta vastikkeena yhden euron suuruisen kauppahinnan maksamisesta. Ostaja oli jo antanut suostumuksensa siirtoon.

22. SRB sai 14.6.2018 Deloittelta SRM-asetuksen 20 artiklan 16 ja 17 kohdassa tarkoitetun arvostuksen, joka koskee sitä, olisiko osakkeenomistajia ja velkojia kohdeltu paremmin, jos kriisinratkaisun kohteena oleva laitos olisi asetettu tavanomaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn (jäljempänä kolmas arvostus).

23. SRB:n 7.8.2018 julkaisemien tietojen mukaan kolmannesta arvostuksesta käy ilmi, että osakkeenomistajien ja velkojien tosiasiallinen kohtelu ei eroa kohtelusta, jonka ne olisivat saaneet, jos laitos olisi asetettu tavanomaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn kriisinratkaisutoimen suorittamisajankohtana. Siksi SRB päätti alustavasti, ettei sen tarvitse maksaa Banco Popularin asianomaisille osakkeenomistajille ja velkojille SRM-asetuksen 76 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettua korvausta. [12]

24. Sulautuminen Banco Santanderiin pantiin täytäntöön 28.9.2018, jolloin tästä tuli kaikilta osin Banco Popularin yleisseuraannon saaja.

[12] Ilmoitus, joka koskee yhteisen kriisinratkaisuneuvoston 2. elokuuta 2018 antamaa tiedoksiantoa sen alustavasta päätöksestä siitä, onko sellaisille osakkeenomistajille ja velkojille tarpeen myöntää korvaus, joihin Banco Popular Español S.A:ta koskevat kriisinratkaisutoimet ovat vaikuttaneet, ja menettelyn käynnistämistä oikeudesta tulla kuulluksi (SRB/EES/2018/132) (EUVL 2018, CI 277, s. 1).

B Asian tausta

25. Aeris esitti 4.5.2018 SRB:lle asetuksen N:o 1049/2001 [13] nojalla asiakirjoihin tutustumista koskevan hakemuksen ja vaati saada tutustua muun muassa toiseen arvostukseen sisältynyttä jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta koskeviin asiakirjoihin. Sen jälkeen, kun molemmat osapuolet olivat antaneet lausunnon jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen tarpeesta samanaikaisesti vireillä olleessa kriisinratkaisupäätöstä koskevassa kannemenettelyssä, [14] valittaja kehotti 3.8.2018 SRB:tä tekemään SEUT 265 artiklan nojalla
SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitetun jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen.

26. SRB hylkäsi pyynnön 14.9.2018 päivätyllä kirjeellään (jäljempänä 14.9.2018 päivätty kirje) ja viittasi samanaikaisesti vireillä olleessa kanneasiassa jo esittämäänsä oikeudelliseen näkemykseen.

27. Algebris ja Anchorage pyysivät SRB:tä kirjallisesti 3.10.2018 tekemään SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitetun jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen, koska ensimmäinen ja toinen arvostus olivat olleet tilapäisiä.

28. SRB vastasi tähän pyyntöön kirjeitse 25.10.2018 ja totesi julkaisseensa verkkosivuillaan Deloittelle osoitetun kirjeen, jossa se esitti perustelut sille, miksi jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus ei ollut tarpeen. Algebris ja Anchorage vaativat tämän jälkeen 16.10.2018 päivätyllä kirjeellä SRB:tä vahvistamaan nimenomaisesti, että tämä on päättänyt olla tekemättä SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta. SRB vastasi tähän 18.12.2018 päivätyllä kirjeellään muun muassa, että se on jo esittänyt kantansa 25.10.2018 päivätyssä kirjeessä ja perustellut siinä SEUT 296 artiklan mukaisesti päätöksensä olla tekemättä jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta.

29. Asiakysymyksen osalta SRB katsoi molemmissa tapauksissa, että ei ollut tarpeen tehdä SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta Banco Popularin osalta, koska tällaisen arvostuksen tuloksella ei voisi olla vaikutusta Banco Popularin myyntiin Banco Santanderille. Lisäksi se totesi, että tämä myynti ilmensi Banco Popularin markkinahintaa yhteisönä avoimessa, oikeudenmukaisessa ja läpinäkyvässä menettelyssä. Siksi jälkikäteen suoritettavalla lopullisella arvostuksella ei voida täyttää SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa mainittuja tavoitteita, eikä se voisi johtaa mainitun artiklan 12 kohdassa tarkoitettuun korvaukseen.

IV Oikeudenkäyntimenettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalaiset määräykset

30. Aeris nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa 5.10.2018 SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaisen kumoamiskanteen, joka koski 14.9.2018 päivättyä kirjettä (asia T-599/18).

31. Myös Algebris ja Anchorage ovat vaatineet 4.1.2019 unionin yleistä tuomioistuinta SEUT 263 artiklan neljännen kohdan nojalla kumoamaan SRB:n päätöksen, jonka mukaan Banco Popularin osalta ei tehdä jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta ja josta ilmoitettiin kantajille kirjeitse 18.12.2018 (asia T-2/19).

[13] Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30.5.2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001 (EYVL 2001, L 145, s. 43).

[14] Vireillä oleva asia T-628/17, Aeris Invest v. komissio ja SRB.

32. Unionin yleinen tuomioistuin on kahdella 10.10.2019 antamallaan määräyksellä Aeris Invest v. SRB (T-599/18, EU:T:2019:740) (jäljempänä valituksenalainen määräys asiassa T-599/18) ja Algebris (UK) ja Anchorage Capital Group v. SRB (T-2/19, EU:T:2019:741) (jäljempänä valituksenalainen määräys asiassa T-2/19) jättänyt kanteet tutkimatta, koska niiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat.

V Asianosaisten vaatimukset ja menettely unionin tuomioistuimessa

33. Aeris valitti määräyksestä 28.11.2019 päivätyllä kirjelmällä, joka saapui samana päivänä unionin tuomioistuimeen.

34. Se vaatii, että unionin tuomioistuin

– kumoaa asiassa T-599/18 annetun riidanalaisen määräyksen siltä osin kuin kanne jätettiin siinä tutkimatta

– palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta se ratkaisee asian unionin tuomioistuimen ensimmäisessä oikeusasteessa nostetusta kanteesta antaman ja valittajan ensimmäisessä oikeusasteessa vaatiman ratkaisun mukaisesti

– päättää oikeudenkäyntikuluista myöhemmin.

35. SRB vastustaa valitusta 18.2.2019 päivätyllä kirjelmällään ja vaatii, että unionin tuomioistuin

– jättää valituksen tutkimatta tai joka tapauksessa hylkää sen perusteettomana

– toissijaisesti palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen lopullista ratkaisua varten

– edelleen toissijaisesti, jos unionin tuomioistuin antaa asiassa lopullisen ratkaisun, hylkää unionin yleisessä tuomioistuimessa asiassa T-599/18 nostetun kanteen

– velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja toissijaisesti päättää muutoksenhakuasteessa aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista myöhemmin.

36. Algebris ja Anchorage tekivät valituksen 20.12.2019 päivätyllä kirjelmällä, joka saapui unionin tuomioistuimeen samana päivänä.

37. Ne vaativat, että unionin tuomioistuin

– kumoaa asiassa T-2/19 annetun valituksenalaisen määräyksen 1 kohdan

– kumoaa asiassa T-2/19 annetun valituksenalaisten määräyksen 2 kohdan ja velvoittaa SRB:n vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan valittajille sekä ensimmäisessä oikeusasteessa käydyssä menettelyssä että tämän muutoksenhaun yhteydessä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut

– toteaa, että valittajilla on asiavaltuus kanteen nostamiseen.

38. SRB vastusti valitusta 10.3.2019 päivätyllä kirjelmällään ja vaatii, että unionin tuomioistuin

– jättää valituksen tutkimatta tai joka tapauksessa hylkää sen perusteettomana

– toissijaisesti palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen lopullista ratkaisua varten

– edelleen toissijaisesti, jos unionin tuomioistuin antaa asiassa lopullisen ratkaisun, hylkää unionin yleisessä tuomioistuimessa asiassa T-2/19 nostetun kanteen

– velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja toissijaisesti päättää muutoksenhakuasteessa aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista myöhemmin.

39. Valittajat ja SRB ovat esittäneet asioissa C-874/19 P ja C-934/19 P tehdyistä valituksista kirjallisia huomautuksia. Asiassa C-874/19 P järjestettiin 15.4.2021 suullinen käsittely, johon osallistuivat Aeris ja SRB.

VI Arviointi

40. Näiden valitusten taustalla olevan riita-asian kohteena ei ole ensimmäisen ja toisen arvostuksen pohjalta tehdyn kriisinratkaisupäätöksen lainmukaisuus [15] eikä näiden arvostusten aineellinen paikkansapitävyys. Nyt käsiteltävissä asioissa valittajat pyrkivät siihen, että SRB tekee SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitetun jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen Banco Popularin osalta.

41. Kyseisen säännöksen mukaan jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus tehdään, jos aiempi arvostus oli tilapäinen. SRB päätti nyt käsiteltävissä asioissa, ettei se tee kriisinratkaisun jälkeen kyseisessä säännöksessä tarkoitettua jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta Banco Popularista. Valittajat nostivat tästä ratkaisusta kanteet ensimmäisessä oikeusasteessa.

42. Unionin yleinen tuomioistuin ei tutkinut valituksenalaisissa määräyksissä tosiseikkojen osalta sitä, oliko SRB nyt kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa velvollinen tekemään SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitetun jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen. Se on pikemminkin rajoittunut menettelylliseltä kannalta siihen, voivatko valittajat ylipäätään vaatia sitä ja onko niillä tätä tarkoitusta varten asiavaltuus kanteen nostamiseen.

43. On selvää, että oikeus vaatia jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta on suljettu pois, jos kyseessä ei ole tilanne, jossa kriisinratkaisusta on päätetty pelkästään tilapäisen arvostuksen perusteella. Näin ollen on tutkittava ensin, olivatko ensimmäinen ja toinen arvostus ylipäätään SRM-asetuksen 20 artiklassa tarkoitetulla tavalla ”tilapäisiä”, minkä SRB on kiistänyt nyt käsiteltävissä valituksissa (tästä A).

44. Vaikka ensimmäistä ja toista arvostusta olisikin tämän jälkeen pidettävä ”tilapäisinä”, jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen tekemättä jättämisestä nostettujen kanteiden tutkittavaksi ottaminen edellyttää, että tällaisella arvostuksella voi käsiteltävän asian olosuhteissa olla vaikutusta valittajien oikeusasemaan. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisissa määräyksissä, ettei näin ole (tästä B. 1).

[15] Kyseinen päätös on tällä hetkellä unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevien, Aerisin asiassa T-628/17 (ks. tästä edellä tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 14) ja Algebrisin ja Anchoragen asioissa T-570/17 ja T-575/17 nostamien kanteiden kohteena.

45. Nyt käsiteltävien valitusten yhteydessä on näin ollen selvitettävä lähinnä se, mitkä ovat jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen vaikutukset ja tarkoitus, jotta voidaan määrittää, voiko sillä olla vaikutusta valittajien oikeusasemaan nyt käsiteltävissä asioissa. Tässä yhteisessä ratkaisuehdotuksessa rajoitutaan tämän kysymyksen tarkasteluun (tästä B. 2). [16]

A Ensimmäisen ja toisen arvostuksen tilapäinen luonne

46. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisissa määräyksissä, että ensimmäinen ja toinen arvostus olivat SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitetulla tavalla ”tilapäisiä” ja että jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus saattaisi näin ollen olla lähtökohtaisesti tarpeen. Asianosaiset olivat yhtä mieltä tästä premissistä ensimmäisessä oikeusasteessa. Unionin tuomioistuimen muutoksenhakumenettelyssä esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa SRB esitti kuitenkin ensimmäistä kertaa sen näkemyksen, ettei toinen arvostus ollut tässä mielessä tilapäinen ja että jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen tekemistä koskeva kysymys on näin ollen tarpeeton.

47. Tältä osin herää kuitenkin kysymys, voiko unionin tuomioistuin ylipäätään ja varsinkaan viran puolesta vielä muutoksenhakuvaiheessa tehdä oikeudellisen arvioinnin ensimmäisestä ja toisesta arvostuksesta, jotka ovat SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitetulla tavalla tilapäisiä (tästä 1). Joka tapauksessa mielestäni ei ole epäilystäkään siitä, että näitä arvostuksia on pidettävä tilapäisinä (ks. 2).

1. Arvioinnin mahdollisuus muutoksenhakuvaiheessa

48. Unionin tuomioistuinten harjoittamassa laillisuusvalvonnassa lähtökohtaisesti ainoastaan asianosaiset määrittävät ja rajaavat oikeudenkäynnin kohteen. [17]

49. Unionin tuomioistuimen muutoksenhaun yhteydessä harjoittama tuomioistuinvalvonta koskee lähtökohtaisesti vain perusteita, jotka on jo esitetty unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä. Perusteita, jotka olisi voitu esittää jo unionin yleisessä tuomioistuimessa mutta joita ei ole esitetty, ei voida ottaa tutkittavaksi muutoksenhakumenettelyssä. [18]

50. SRB ei ole kuitenkaan ensimmäisessä oikeusasteessa kyseenalaistanut ensimmäisen ja toisen arvostuksen tilapäistä luonnetta eikä näin ollen määrittänyt sitä oikeusriidan kohteeksi. Tästä seuraa, ettei se voi vedota tältä osin uusiin puolustautumisperusteisiin muutoksenhaun yhteydessä. [19]

[16] Näin ollen tässä yhteisessä ratkaisuehdotuksessa ei käsitellä SRB:n riitauttamien eri valitusperusteiden tutkittavaksi ottamista asioissa C-874/19 P ja C-934/19 P eikä Algebrisin ja Anchoragen sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa että asiassa C-934/19 P esiin tuomaa kysymystä, joka koskee asiavaltuutta nostaa tiettyjen rahastojen nimissä kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa.

[17] Tuomio 10.12.2013, komissio v. Irlanti ym. (C-272/12 P, EU:C:2013:812, 27 kohta) ja tuomio 14.11.2017, British Airways v. komissio (C-122/16 P, EU:C:2017:861, 87 kohta).

[18] Tuomio 23.11.2000, British Steel v. komissio (C-1/98 P, EU:C:2000:644, 47 kohta); tuomio 29.4.2004, IPK-München ja komissio (C-199/01 P ja C-200/01 P, EU:C:2004:249, 52 kohta) ja tuomio 21.9.2006, JCB Service v. komissio (C-167/04 P, EU:C:2006:594, 114 kohta).

[19] Ks. vastaavasti myös tuomio 26.9.2013, Dow Chemical v. komissio (C-179/12 P, EU:C:2013:605, 82 kohta) ja tuomio 30.4.2014, FLSmidth v. komissio (C-238/12 P, EU:C:2014:284, 42 kohta).

51. Tietyt kanneperusteet voidaan kylläkin ottaa huomioon tai ne jopa on otettava huomioon viran puolesta.[20] Tällöin unionin tuomioistuin voi muutoksenhaun yhteydessä tutkia viran puolesta perusteen, jonka unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia viran puolesta. Unionin tuomioistuimet voivat tutkia päätöksen aineellista lainmukaisuutta koskevan perusteen, joka koskee perussopimusten tai niiden soveltamista koskevan oikeussäännön rikkomista SEUT 263 artiklassa tarkoitetulla tavalla, vain, jos asianosainen on vedonnut siihen (ajoissa).[21]

52. Unionin tuomioistuin on siten jo todennut, että tuomioistuimen viran puolesta harjoittama valvonta, joka koskee riitautetun toimenpiteen soveltamisedellytystä, on jätettävä tutkimatta, jos yksikään asianosaisista ei ole kyseenalaistanut tämän soveltamisedellytyksen täyttymistä.[22]

53. Luokiteltaessa ensimmäistä ja toista arvostusta SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitetulla tavalla tilapäiseksi kyse on kuitenkin puolustautumisperusteesta, joka koskee jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen tekemättä jättämistä koskevan päätöksen aineellista lainmukaisuutta. Kyseisen säännöksen mukaan jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus edellyttää nimittäin, että tehty arvostus on tilapäinen.

54. Näin ollen unionin tuomioistuin voi tutkia ensimmäisen ja toisen arvostuksen tilapäistä luonnetta vain, jos joku asianosaisista on riitauttanut niiden luonteen pätevästi unionin yleisessä tuomioistuimessa. Koska SRB on esittänyt väitteensä muutoksenhakumenettelyssä pidetyssä istunnossa, tämä väite on hylättävä liian myöhään esitettynä.[23] Näin ollen tätä kysymystä ei voida tutkia nyt käsiteltävissä asioissa.

2. Asiasisällön tutkiminen

55. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin kuitenkin katsoo, että ensimmäisen ja toisen arvostuksen tilapäistä luonnetta on mahdollista tutkia viran puolesta vielä muutoksenhakuvaiheessa, tarkastelen sitä toissijaisesti jäljempänä.

56. Tätä varten on ensin palautettava mieleen, mikä on kriisinratkaisua varten tehtävän arvostuksen toimintatapa ja merkitys (a kohta). Sen jälkeen voidaan vastata kysymykseen siitä, onko ensimmäistä ja toista arvostusta pidettävä tilapäisinä (b kohta).

a) Kriisinratkaisua varten tehtävän arvostuksen toimintatapa ja merkitys

57. Vaikeuksiin joutuneesta luottolaitoksesta tehdään kriisinratkaisumenettelyssä (ainakin) kolme arvostusta. SRM-asetuksen 20 artiklassa tehdään tosin nimenomaisesti ero ainoastaan kriisinratkaisua ennen suoritettavan arvostuksen (1–10 kohta) ja sen jälkeen suoritettavan arvostuksen (16–18 kohta) välillä. Delegoidun asetuksen (EU) 2018/345[24] johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee kuitenkin, että ennen kriisinratkaisua eli ex ante -näkökulmasta on tehtävä kaksi erillistä arvostusta. Nämä molemmat arvostukset voivat

[20] Tuomio 10.12.2013, komissio v. Irlanti ym. (C-272/12 P, EU:C:2013:812, 28 kohta) ja tuomio 14.11.2017, British Airways v. komissio (C-122/16 P, EU:C:2017:861, 88 kohta).

[21] Ks. tuomio 10.12.2013, komissio v. Irlanti ym. (C-272/12 P, EU:C:2013:812, 28 kohta).

[22] Ks. tuomio 10.12.2013, komissio v. Irlanti ym. (C-272/12 P, EU:C:2013:812, 33 kohta).

[23] Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 50 kohta.

[24] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU täydentämisestä niiden teknisten sääntelystandardien osalta, joissa täsmennetään arviointiperusteet liittyen menetelmiin, joita käytetään laitosten tai yhteisöjen varojen ja velkojen arvon arvioimiseen 14.11.2017 annettu komission delegoitu asetus (EU) 2018/345 (EUVL 2018, L 67, s. 8) (jäljempänä asetus 2018/345).

tarvittaessa olla vain tilapäisiä.[25] Kolmas arvostus on jälkikäteen eli ex post -näkökulmasta tehtävä arvostus,[26] jota ei kuitenkaan pidä sekoittaa käsiteltävissä asioissa vaadittuun, SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitettuun jälkikäteen suoritettavaan lopulliseen arvostukseen.

58. SRM-asetuksen 20 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaan ensimmäisen arvostuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa perustellun toteamuksen tekemiseksi siitä, täyttyvätkö kriisinratkaisun edellytykset tai pääomainstrumenttien alaskirjauksen tai muuntamisen edellytykset. Tätä varten arvostuksessa tukeudutaan lähinnä kyseisen luottolaitoksen taseeseen merkittyihin varoihin ja velkoihin sen määrittämiseksi, onko se taseen mukaan ylivelkaantunut tai maksukyvytön tai onko niiden uhka olemassa.[27] Toisen arvostuksen tarkoituksena on erityisesti tuottaa tietoa kriisinratkaisuvälineen valinnan ja kriisinratkaisustrategian laadinnan perustaksi, ks. SRM-asetuksen 20 artiklan 5 kohdan b–g alakohta. Tällöin on tarkoitus selvittää varojen ja velkojen taloudellinen arvo.[28] Kolmannen arvostuksen tarkoituksena on selvittää kriisinratkaisutoimien toteuttamisen jälkeen, olisiko osakkeenomistajia tai velkojia kohdeltu paremmin tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä. Tällä pyritään varmistamaan se, että viranomaisten toimenpiteen vuoksi yksikään velkoja ei joudu epäedullisempaan asemaan kuin siinä tapauksessa, jos kyseessä oleva luottolaitos olisi asetettu tavanomaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn (ns. ”no creditor worse off” -periaate). Muussa tapauksessa syntyy oikeus SRM-asetuksen 76 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaiseen korvaukseen.

59. Toisella arvostuksella on merkittävin vaikutus yksityiskohtaiseen kriisinratkaisupäätökseen ja näin ollen osakkeenomistajien ja velkojien oikeusasemaan.[29] Tämän arvostuksen tuloksen – tässä tapauksessa asianomaisen pankin varojen arvon ja velkojen määrän välinen negatiivinen erotus (jäljempänä pääomavaje) – perusteella vahvistetaan, missä laajuudessa pääomainstrumenttien alaskirjaus ja muuntaminen on tarpeen.[30]

60. Pääomainstrumenttien alaskirjausta ja muuntamista, joilla toteutetaan sijoittajavastuu (bail in), voidaan pitää pankkien kriisinratkaisun kulmakivenä yhteisessä kriisinratkaisumekanismissa (Single Resolution Mechanism, SRM). Unionin lainsäätäjä on nimittäin mekanismia perustaessaan tehnyt periaatepäätöksen siitä, että verovelvollisten sijasta osakkeenomistajat ja velkojat kattavat toimintansa jatkamiseen kykenemättömien pankkien tappiot.[31] Siksi yhteisessä kriisinratkaisumekanismissa on otettu käyttöön sijoittajavastuun (bail in) käsite. Sillä tarkoitetaan kirjanpidollista uudelleenjärjestelyä eli tappioiden kattamista ja mahdollisesti pankin pääomapohjan vahvistamista *pääomainstrumenttien alaskirjauksen ja muuntamisen avulla*, jolloin pääomainstrumenttien haltijat ovat kyseisen pankin osakkeenomistajia ja velkojia. Sen vastakohta on pankkituki (bail out) eli tappioiden kattaminen ja pääomapohjan vahvistaminen *pääomanlisäyksillä*, jotka tehdään useimmiten verovaroilla.

25 Ks. SRM-asetuksen 20 artiklan 3, 10 ja 11 kohta.

26 Ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU täydentämisestä erilaisen kohtelun arvostukseen kriisinratkaisussa sovellettavien menetelmien perusteiden täsmentämistä koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla 14.11.2017 annettu komission delegoitu asetus (EU) 2018/344 (EUVL 2019, L 67, s. 3) (jäljempänä asetus 2018/334).

27 Ks. SRM-asetuksen 18 artiklan 4 kohdan b ja c alakohta.

28 Ks. asetuksen 2018/345 johdanto-osan seitsemäs perustelukappale.

29 Ks. tästä myös SRM-asetuksen johdanto-osan 63 perustelukappale.

30 Ks. vastaavasti tuomio 4.3.2021, Liaño Reig v. SRB (C-947/19 P, EU:C:2021:172, 73 kohta). Tämä ilmenee muun muassa SRM-asetuksen 21 artiklan 8 kohdan toisesta alakohdasta ja 10 kohdasta sekä 27 artiklan 13 kohdasta.

31 Ks. SRM-asetuksen johdanto-osan 73 perustelukappale ja 14 artiklan 2 kohta.

61. Sijoittajavastuuseen viitataan SRM-asetuksessa sekä erillisenä kriisinratkaisuvälineenä (27 artikla) että SRM-asetuksen 21 artiklan mukaisten pääomainstrumenttien alaskirjaus- ja muuntamisvaltuuksien yhteydessä.[32] Viimeksi mainittu ei ole kriisinratkaisuväline sanan varsinaisessa merkityksessä, mutta sitä käytetään yleensä ennen jotakin muuta kolmesta kriisinratkaisuvälineestä sen varmistamiseksi, että osakkeenomistajat ja velkojat osallistuvat kriisinratkaisussa asianmukaisesti tappioiden kattamiseen. Näin oli myös nyt käsiteltävissä asioissa, koska ennen SRM-asetuksen 24 artiklan mukaista liiketoiminnan myyntiä SRB toteutti pääomainstrumenttien alaskirjauksen ja muuntamisen.[33]

62. Pääomainstrumenttien alaskirjaus mahdollistaa konkreettisesti tappioiden kattamisen, sillä yksinkertaisesti ilmaistuna taseen vastattavaa-puolta ”pienennetään” näiden instrumenttien nimellisarvon verran. Jos arvonalennukset merkitään vastaavaa-puolelle, ne voidaan tällä tavoin tasapainottaa taseessa. Lisäksi, kun kyseeseen tulevat pääomainstrumentit muunnetaan taseessa ydinpääomaksi, voidaan palauttaa CRR-asetuksen 92 artiklan 1 kohdassa säädetty ydinpääoman osuus ja pankin pääomapohjaa voidaan näin ollen vahvistaa.[34] Kun sitoumukset, kuten tietyt velkakirjat ja etuoikeudeltaan huonommat instrumentit (kyseeseen tulevat pääomainstrumentit),[35] muunnetaan osakkeiksi (eli ydinpääomaksi),[36] kasvaa ydinpääoman osuus kaikista sitoumuksista ja näin ollen ydinpääoman suhde.

63. Pääomainstrumenttien alaskirjaus ja muuntaminen tehdään tällöin tietyssä järjestyksessä, eli SRM-asetuksen 17 artiklassa säädetyssä vastuujärjestyksessä.[37] Kyse on olennaisin osin käänteisestä maksukyvyttömyysmenettelyä koskevasta ensisijaisuusjärjestyksestä. Tappiot katetaan näin ollen ensin osakkeiden alaskirjauksella, sitten tiettyjen pitkäaikaisten, toissijaisten velkakirjojen ja vastaavien velkojen alaskirjauksella ja/tai muuntamisella jne.

64. Mitä suurempi on toisen arvostuksen perusteella todettu pääomavaje, sitä laajempi on SRM-asetuksen 17 artiklassa säädetty velkojien vastuu.[38]

65. Pääomavajeen toteamisen edellyttämä asianomaisen pankin varojen ja velkojen taloudellisen arvon määrittäminen SRM-asetuksen 20 artiklassa tarkoitetun arvostuksen yhteydessä on erittäin monimutkainen tehtävä. Lisäksi se riippuu voimakkaasti tietyistä edellytyksistä, kuten ajasta, käytettävissä olevien tietojen määrästä ja laadusta sekä markkinaolosuhteista.[39]

66. Aikaa on kuitenkin vähän, jos ilmenee, että pankin taloudellinen tilanne heikkenee nopeasti. Jos markkinoiden luottamus on kerran menetetty, romahdusta ei enää voida välttää ilman valtion toimenpiteitä.[40]

[32] Yksi 27 artiklan mukaisen sijoittajavastuun (bail in) ja 21 artiklan mukaisen alaskirjauksen ja muuntamisen välinen olennainen ero liittyy mahdollisen vastuun laajuuteen, sillä 21 artiklan mukaan ainoastaan lakisääteinen oma pääoma (eli ydinpääoma ja ensisijainen lisäpääoma sekä toissijainen pääoma) alaskirjataan ja muunnetaan, kun taas sijoittajavastuun tapauksessa alaskirjataan ja muunnetaan lähtökohtaisesti pankin kaikki velat talletussuojajärjestelmän rajoissa.

[33] Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 18 kohta.

[34] Ks. SRM-asetuksen 27 artiklan 13 kohdan b alakohta.

[35] Ks. SRM-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 51 alakohta.

[36] Ks. CRR-asetuksen 28 artiklan 1 kohdan a alakohta.

[37] Ks. tästä tämän ratkaisuehdotuksen 9 kohta.

[38] Ks. tästä edellä tämän ratkaisuehdotuksen 59 kohta.

[39] European Banking Authority, Handbook on Valuation for Purposes of Resolution, 22.2.2019, s. 7.

[40] Ks. Adolff/Eschwey, ”Lastenverteilung bei der Finanzmarktstabilisierung”, ZHR 177 (2013), s. 904 ja 910–912 ja Binder, ”Ausgestaltung und Umsetzung der aufsichtsrechtlichen Restrukturierung”, ZBB 2012, 417, 421.

67. Tämän estämiseksi – ja kokonaistalouteen kohdistuvien vaikutusten minimoimiseksi – BRRD-direktiivissä ja SRM-asetuksessa kriisinratkaisuviranomaisille annetaan hyvin laajat valtuudet romahtamisen *välttämiseksi*. Tätä varten heidän on voitava toimia ennen kaikkea nopeasti, tehokkaasti ja päättäväisesti. [41]

68. Tästä syystä SRM-asetuksen 20 artiklan 10 kohdassa säädetään, että kiireellisissä olosuhteissa voidaan tehdä tilapäinen arvostus.

b) Ensimmäisen ja toisen arvostuksen tilapäisyys nyt käsiteltävissä asioissa

69. SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdan mukaan (etukäteen tehtyä) arvostusta on pidettävä tilapäisenä, jos se ei ole kaikkien 1 ja 4–9 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukainen. Tässä tapauksessa jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus on tehtävä niin pian kuin se on mahdollista ja kaikkien mainituissa kohdissa esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

70. Asetuksen 20 artiklan 1 kohdassa säädetään, että arvostuksen tekee riippumaton asiantuntija. Jos tämä ei ole mahdollista, 3 kohdan mukaan SRB voi tehdä arvostuksen, mutta sitä pidetään tällöin tilapäisenä. Koska käsiteltävissä asioissa SRB suoritti ensimmäisen arvostuksen, sen tilapäisyydestä ei ole epäilystä.

71. Toisen arvostuksen suoritti sitä vastoin riippumaton asiantuntija, Deloitte. Sen luokittelu ”tilapäiseksi” riippuu SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdan sanamuodon mukaan erityisesti siitä, täyttääkö se kyseisen artiklan 4–9 kohdassa vahvistetut edellytykset.

72. Näihin kuuluvat esimerkiksi päivitetty tase ja selvitys yhteisön rahoitusasemasta (7 kohdan a alakohta), analyysi ja arvio varojen kirjanpitoarvosta (b alakohta) sekä luettelo yhteisön kirjanpidosta ilmenevistä taseeseen kirjatuista ja taseen ulkopuolisista maksamattomista veloista sekä merkinnät vastaavista luotoista ja 17 artiklan mukaisesta saamisten etusijajärjestyksestä (c alakohta). Jos kriisinratkaisuvälineenä sovelletaan liiketoiminnan myyntiä, yhteisön varojen ja velkojen markkina-arvosta on lisäksi tehtävä arvio 8 kohdan mukaisesti. Lopuksi 9 kohdan mukaan arvostuksessa on ilmoitettava velkojien jaottelu luokkiin niiden saamisten vastuujärjestyksen mukaisesti ja arvioitava kohtelu, joka kunkin luokan olisi ennakoitu saavan, jos yhteisö olisi purettu tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä.

73. Toisin kuin SRB väittää asiassa C-874/19 P pidetyssä istunnossa, pelkästään sen perusteella, että toinen arvostus ainakin lähtökohtaisesti sisältää kaikki nämä seikat, ei kuitenkaan voida päätellä, että se on lopullinen.

74. Tämä ilmenee suoraan jo SRM-asetuksen 20 artiklan 10 kohdan sanamuodosta. Kyseisessä säännöksessä säädetään nimittäin, että myös silloin, jos kiireellisten olosuhteiden vuoksi voidaan tehdä vain tilapäinen arvostus, 1, 4, 7 ja 9 kohdan vaatimusten on täytyttävä – siltä osin kuin se on kulloisissakin olosuhteissa kohtuudella mahdollista. Toisin sanoen kyseisen säännöksen mukaan arvostusta voidaan pitää tilapäisenä myös silloin, kun se lähtökohtaisesti täyttää nämä vaatimukset. Merkitystä on sillä, täyttääkö se ”täysin” nämä vaatimukset, koska vain silloin arvostusta on pidettävä lopullisena 20 artiklan 11 kohdan mukaisesti.

[41] Ks. vastaavasti tuomio 6.5.2021, ABLV Bank ym. v. EKP (C-551/19 P ja C-552/19 P, EU:C:2021:369, 55 kohta).

75. Arvostuksen tilapäinen tai lopullinen luonne on näin ollen *laadullinen ominaisuus*, jonka täyttyminen riippuu erityisesti käytettävissä olevasta ajasta.[42] Tämä ilmenee esimerkiksi siitä, että asian kannalta merkityksellisissä säännöksissä katsotaan, että tilapäinen arvostus perustuu epätäydellisempiin tietoihin.[43] Tämä johtuu kuitenkin nimenomaan näiden tietojen keräämiseen ja arvioimiseen käytettävissä olevan ajan vähäisyydestä. Asiantuntijoiden arvion mukaan pankin arvostukseen tarvitaan keskimäärin vähintään kuusi kuukautta.[44] Taseen loppusummasta ja liiketoiminnasta riippuen aikaa voidaan tarvita enemmänkin.

76. Käytännössä kriisinratkaisu on siksi yleensä tehtävä tilapäisen arvostuksen perusteella.[45] Siksi SRM-asetuksen 20 artiklan 13 kohdassa säädetään nimenomaisesti, että tilapäinen arvostus voi olla pätevä peruste päättää kriisinratkaisutoimista.[46]

77. Nyt käsiteltävässä asiassa Espanjan kuudenneksi suurin pankki, jonka tase oli 130 miljardia euroa ja jonka hyvin vaikeasti arvotettavia varoja, joihin lukeutuivat muun muassa järjestämättömät lainat, kiinteistövarallisuus ja piilevät verosaatavat, koskeva arvostus tehtiin 12 vuorokauden kuluessa. Kyseisenä ajanjaksona kaikkia varoja ja velkoja ei voitu ottaa huomioon, minkä vuoksi Deloitte itse luokitteli arvostuksen ”tilapäiseksi”.[47] Tilintarkastajien oli keskityttävä pääasiallisiin varoihin ja velkoihin.[48]

78. Tämä lähestymistapa on täysin perusteltu tilapäisen arvostuksen yhteydessä, ja juuri sen vuoksi tilapäiseen arvostukseen on sisällyttävä 20 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan mukaan puskuri lisätappioita varten.[49] On kiistatonta, että nyt tarkasteltava toinen arvostus sisältää tällaisen puskurin.

79. Tältä osin SRB tosin väitti asiassa C-874/19 P pidetyssä istunnossa, että SRM-asetuksen 20 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan sanamuodon perusteella ei ole suoralta kädeltä suljettu pois sitä, että myös lopulliseen arvostukseen voi sisältyä tällainen puskuri.

80. Tällainen tulkinta on kuitenkin hylättävä. Asetuksen 2018/345 13 artiklasta ilmenee, että puskurilla on tarkoitus kattaa lisätappiot, jotka tilapäisen arvostuksen ajankohtana ovat vielä epävarmoja tai joita ei voida ottaa huomioon. Lopullisella arvostuksella pyritään sitä vastoin varmistamaan, että kaikki varoihin kohdistuvat tappiot otetaan täysimääräisesti huomioon ja että tuotetaan tietoa päätöksen tekemiseksi, jotta omaisuudenhoitoyhtiö tai varainhoitoyhtiö voi suorittaa velkojien saamisten ylöskirjaus tai jotta maksetun vastikkeen arvoa korotetaan (SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdan toinen alakohta). Niin kauan kuin lisätappioita varten on puskuri, näitä toteamuksia ei kuitenkaan voida tehdä. Tosiasiallinen pääomavaje voidaan määrittää vasta, kun kaikki varat ja velat on arvioitu täysimääräisesti.

42 Ks. tästä edellä tämän ratkaisuehdotuksen 65 kohta.

43 Ks. asetuksen 2018/345 6 artiklan e alakohta sekä European Banking Authority, *Handbook on Valuation for purposes of Resolution*, 22.2.2019, s. 15 ja 26.

44 Ks. Philippon/Salord, ”Bail-in and Bank Resolution in Europe”, *International Center for Monetary and Banking Studies*, 2017, s. 47.

45 Ks. Wojcik, ”Bail-in in the Banking Union”, CMLR 53 (2016) 91 (110) ja Binder, ”Komplexitätsbewältigung durch Verwaltungsverfahren”, ZHR 179 (2015) 83 (120).

46 Gardella, ”Bail-in and the Financing of Resolution within the SRM Framework” teoksessa Busch/Ferranini (toim.), *European Banking Union*, 1. painos. 2015, 11.55.

47 Ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen 16 kohta.

48 Ks. de Groen, *Valuation reports in the context of banking resolution: What are the challenges*?, Economic Governance Support Unit, European Parliament, Juni 2018, PE 624.418, s. 11.

49 European Banking Authority, *Handbook on Valuation for purposes of Resolution*, 22.2.2019, s. 12 ja 26.

81. Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti katsonut, että ensimmäinen ja toinen arvostus olivat tilapäisiä.

B Valitusten tarkastelu

82. Valittajat katsovat pääasiallisesti, että toisessa tilapäisessä arvostuksessa Banco Popular on selvästi aliarvostettu erityisesti puskurin vuoksi. Valittajien näkemyksen mukaan tästä seuraa, että niiden omistamien pääomainstrumenttien alaskirjaus ja/tai muuntaminen eivät olleet perusteltuja toteutuneessa laajuudessa ja että niillä on siten oikeus rahalliseen korvaukseen tai hyvitykseen jälkikäteen suoritetun lopullisen arvostuksen perusteella.

1. Valituksenalaiset määräykset

83. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi sitä vastoin valituksenalaisissa määräyksissä, että jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus ei nyt käsiteltävän asian olosuhteissa voi vaikuttaa valittajien oikeusasemaan. Tästä syystä se jätti kanteet tutkimatta.

84. Se katsoi tällöin Algebrisin ja Anchoragen tapauksessa, että asia ei koske niitä suoraan SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla,[50] koska vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämä edellyttää muun muassa, että vaaditulla toimenpiteellä on välittömiä vaikutuksia kantajan oikeusasemaan.[51] Aerisin osalta se katsoi, että päätös olla tekemättä jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta ei ollut SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettu kannekelpoinen toimi. Sen mukaan tämän päätöksen sitovat oikeusvaikutukset eivät vaikuta Aerisin etuihin, koska se ei muuta selvästi tämän oikeusasemaa.[52]

85. Tässä yhteydessä on muistutettava, että unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että viimeksi mainittu vaatimus on päällekkäinen suoraan koskemisen edellytyksen kanssa, jonka on täytyttävä Algebrisin ja Anchoragen unionin toimesta, jota ei ole osoitettu niille, nostamien kumoamiskanteiden kaltaisten kanteiden tapauksessa.[53] Molemmissa asioissa esitetty oikeudellinen kysymys on näin ollen sama.

86. Unionin yleinen tuomioistuin on perustellut näkemystään, jonka mukaan Banco Popularin jälkikäteen suoritettavalla lopullisella arvostuksella ei voi olla vaikutusta valittajien oikeusasemaan, sillä, että nyt käsiteltävässä asiassa tällaisen arvostuksen tarkoituksena ei voi olla mikään SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdan toisessa alakohdassa mainituista tarkoituksista, eikä sillä näin ollen ole minkäänlaisia vaikutuksia kantajiin.

87. Kyseisen säännöksen a alakohdan mukaan jälkikäteen suoritettavalla lopullisella arvostuksella pyritään yhtäältä varmistamaan, että mahdolliset tappiot, jotka kohdistuvat kriisinratkaisun kohteena olevan yhteisön varoihin, otetaan kokonaisuudessaan huomioon kyseisen yhteisön kirjanpidossa. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan tätä tavoitetta ei kuitenkaan voida enää saavuttaa Banco Popularin lakisääteisen oman pääoman täydellisen alaskirjauksen ja

[50] Ks. vastaavasti asiassa T-2/19 annetun valituksenalaisen määräyksen 64 kohta.

[51] Tuomio 5.5.1998, Glencore Grain v. komissio (C-404/96 P, EU:C:1998:196, 41 kohta); tuomio 13.10.2011, Deutsche Post ja Saksa v. komissio (C-463/10 P ja C-475/10 P, EU:C:2011:656, 66 kohta) ja tuomio 6.11.2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. komissio, komissio v. Scuola Elementare Maria Montessori ja komissio v. Ferracci (C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, 42 kohta).

[52] Ks. asiassa T-599/18 annetun valituksenalaisen määräyksen 61 kohta.

[53] Tuomio 13.10.2011, Deutsche Post ja Saksa v. komissio (C-463/10 P ja C-475/10 P, EU:C:2011:656, 38 kohta).

muuntamisen ja sen jälkeen toteutuneen Banco Santanderiin sulautumisen jälkeen, koska Banco Santander vastaa nyt siitä, että tällä tavoin siirretyt uudet omaisuuserät ja velat kirjataan asianmukaisesti taseeseen. [54]

88. Toisaalta jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus ei unionin yleisen tuomioistuimen mukaan voisi nyt käsiteltävissä asioissa johtaa myöskään SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa eikä 12 kohdassa mainittuihin päätöksiin. Viimeksi mainitussa säännöksessä säädetään kahdesta mahdollisesta korjaavasta toimenpiteestä siinä tapauksessa, että pääomavajauksen tosiasiallista suuruutta koskeva jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus johtaa toisenlaiseen lopputulokseen kuin tilapäinen arvostus. Jos tilapäisen arvostuksen perusteella on sovellettu sijoittajavastuuseen johtavia toimia, voidaan ensinnäkin päättää velkojien saamisten ylöskirjaamisesta (11 kohdan toisen alakohdan b alakohta, luettuna yhdessä 12 kohdan a alakohdan kanssa). [55] Toiseksi jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen jälkeen voidaan päättää korottaa vastikkeen arvoa, jonka omaisuudenhoitoyhtiö tai varainhoitoyhtiö ovat maksaneet varojen ja velkojen siirrosta (11 kohdan toisen alakohdan b alakohta luettuna yhdessä 12 kohdan b alakohdan kanssa).

89. Nyt käsiteltävissä asioissa ei kuitenkaan unionin yleisen tuomioistuimen mukaan ole kyse mistään näistä tilanteista, koska SRB:n käytettyä alaskirjaus- ja muuntamisvaltuuksia on sovellettu liiketoiminnan myyntiä kriisinratkaisuvälineenä. SRM-asetuksen 20 artiklan 12 kohdan b alakohdassa ei kuitenkaan säädetä tällaisessa tilanteessa ostajan maksaman vastikkeen korottamisesta jälkikäteen. Kyseisen säännöksen a alakohdassa ei myöskään säädetä, että kun kaikki osakkeet ja kyseeseen tulevat pääomainstrumentit on alaskirjattu ja muunnettu täysimääräisesti ja uudet osakkeet on siirretty kolmannelle osapuolelle, ne olisi mahdollista palauttaa kirjanpitoon. Siksi valittajilla ei ole jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen perusteella mahdollisuutta osakkeidensa tai saataviensa ylöskirjaamiseen jälkikäteen eikä muunlaisten korvausten suorittamiseen. [56]

90. SRM-asetuksen 76 artiklan 1 kohdan e alakohdassa säädetty korvaus olisi unionin yleisen tuomioistuimen mukaan saattanut tulla kyseeseen, jos kolmannessa arvostuksessa olisi todettu, että valittajien oli vastattava kriisinratkaisun vuoksi suuremmista tappioista kuin mitä tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä olisi aiheutunut. Vaadittu jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus ei kuitenkaan olisi sille asianmukainen peruste, eikä sillä voisi myöskään olla tältä osin vaikutusta valittajien oikeusasemaan. [57]

2. Valitusperusteiden arviointi

91. Valittajien mukaan tämä unionin yleisen tuomioistuimen tulkinta SRM-asetuksen 20 artiklan 11 ja 12 kohdasta sisältää oikeudellisen virheen.

92. Valittajat katsovat, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen perusteella niille on SRM-asetuksen 20 artiklan 12 kohdassa mainittujen kriisinratkaisuvälineiden (omaisuudenhoitoyhtiön perustaminen, varojen erottelu ja sijoittajavastuu (bail in)) omistajien

[54] Ks. asiassa T-599/18 annetun valituksenalaisen määräyksen 42 kohta ja asiassa T-2/19 annetun valituksenalaisen määräyksen 44 kohta.

[55] Ks. arvostuksen tuloksen merkityksestä pääomainstrumenttien alaskirjauksen ja muuntamisen laajuuden kannalta SRM-asetuksen 21 artiklan 8 kohdan toinen alakohta ja 10 kohta sekä 27 artiklan 13 kohta ja tämän ratkaisuehdotuksen 59 kohta.

[56] Ks. asiassa T-599/18 annetun valituksenalaisen määräyksen 46, 47 ja 48–52 kohta ja asiassa T-2/19 annetun valituksenalaisen määräyksen 48, 49 ja 50–54 kohta.

[57] Ks. asiassa T-599/18 annetun valituksenalaisen määräyksen 60 ja 61 kohta ja asiassa T-2/19 annetun valituksenalaisen määräyksen 63 ja 64 kohta.

tavoin annettava oikeus vaatia jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta, jotta valittajilla on edellä mainittujen tavoin mahdollisuus osakkeidensa tai saamistensa ylöskirjaukseen tai ostajien maksaman vastikkeen arvon korottamiseen.[58] Tätä mahdollisuutta ei voida sulkea pois pelkästään sen perusteella, että Banco Popularin kriisinratkaisun yhteydessä pääomainstrumenttien alaskirjauksen ja muuntamisen jälkeen liiketoiminta päätettiin myydä.

93. Valittajien mukaan jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus on tältä osin tarpeen, jotta varmistetaan perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettu oikeudenmukainen korvaus omaisuuden menetyksestä, minkä vuoksi sen tekemättä jättämisellä on vaikutuksia valittajien oikeusasemaan. Ainoastaan jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen perusteella voidaan määrittää, missä laajuudessa valittajien pääomainstrumentit on alaskirjattu ja muunnettu virheellisesti ja missä määrin niistä on näin ollen maksettava korvausta. Mahdollisuus (joka jäi tuloksettomaksi nyt käsiteltävissä asioissa) saada kolmannen arvostuksen kohteena olleista osuuksista likvidaatioarvon suuruinen korvaus (”No creditor worse off”) ei riitä, koska jälkikäteen suoritettavassa lopullisessa arvostuksessa valittajien pääomainstrumenttien arvo olisi voinut olla suurempi.[59]

94. Valittajien väitteet perustuvat SRM-asetuksen 20 artiklan 11 ja 12 kohdan tarkoituksen virheelliseen tulkintaan, sillä sen ymmärtäminen edellyttää ensin tiettyjä täsmennyksiä eri kriisinratkaisuvälineiden toiminnasta ja soveltamisesta (tästä a). Tästä seuraa, että se, miten unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut tätä säännöstä, ei ole ristiriidassa perusoikeuskirjan 17 artiklan (tästä b) eikä yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa (tästä c).

a) Kriisinratkaisuvälineiden toiminta ja se, miten SRB soveltaa niitä

95. SRM-asetuksessa mainitaan neljä kriisinratkaisuvälinettä:[60] liiketoiminnan myynti (24 artikla), omaisuudenhoitoyhtiön käyttö (25 artikla), varojen erottelu (26 artikla) ja velkakirjojen arvon alaskirjaus (ts. sijoittajavastuu, bail in) (27 artikla).

96. Kuten edellä on jo todettu,[61] sijoittajavastuun yhteydessä asianomaisen pankin tase uudelleenjärjestellään pääomainstrumenttien alaskirjauksen ja muuntamisen avulla, minkä jälkeen sen toiminta joko lopetetaan asianmukaisesti tai sitä jatketaan.[62]

97. Sekä omaisuudenhoitoyhtiön käytön että varojen erottelun yhteydessä osa toimintansa jatkamiseen kykenemättömän pankin varoista, oikeuksista, veloista tai osakkeista siirretään viranomaisten perustamalle ja johtamalle yhteisölle vastiketta vastaan. Tämän yhteisön tavoitteena on hallinnoida niitä mahdollisimman tuottavasti myöhempää myyntiä varten. Omaisuudenhoitoyhtiötä käytettäessä se jatkaa pankin kriittisiä toimintoja tilapäisesti. Jäljelle jää niin sanottu roskapankki (bad bank), joka tämän jälkeen likvidoidaan tavanomaisten maksukyvyttömyysmenettelyä koskevien sääntöjen mukaisesti.

58 Toinen valitusperuste asiassa C-934/19 P.

59 Ks. Algebrisin ja Anchoragen asiassa C-934/19 P esittämän ensimmäisen valitusperusteen toinen osa ja Aerisin asiassa C-874/19 P esittämä toinen ja kolmas valitusperuste.

60 Nämä välineet vastaavat olennaisilta osin BRRD-direktiivin välineitä, joita kansalliset kriisinratkaisuviranomaiset soveltavat SRB:n kriisinratkaisusuunnitelmien täytäntöönpanon ja kansallisen valvonnan alaisten pankkien kriisinratkaisun yhteydessä, ks. SRM-asetuksen johdanto-osan kymmenes perustelukappale.

61 Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 60–62 kohta.

62 Ks. SRM-asetuksen 27 artiklan 1 kohdan a alakohta ja 2 kohta.

98. Myös liiketoiminnan myynti kriisinratkaisuvälineenä muodostuu toimintansa jatkamiseen kykenemättömän pankin osakkeiden, varojen, oikeuksien tai velkojen siirrosta, tosin yksityiselle ostajalle, jonka myös on maksettava siirrosta vastiketta. Kun toimintansa jatkamiseen kykenemätön pankki myydään tällöin kokonaisuutena, se lakkaa samalla olemasta, toisin kuin omaisuudenhoitoyhtiön käytön tai varojen erottelun yhteydessä.

99. SRB:n on kriisinratkaisuvälineen valinnasta päättäessään varmistettava SRM-asetuksen 18 artiklan 5 kohdan mukaisesti, että 14 artiklassa tarkoitetut kriisinratkaisutavoitteet saavutetaan. Tällaisia ovat erityisesti kriittisten toimintojen jatkuvuuden varmistaminen, rahoitusvakauteen kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttäminen sekä julkisen varojen ja tallettajien suojaaminen. Toimintansa jatkamiseen kykenemättömän pankin osakkeenomistajien ja velkojien paras mahdollinen suojaaminen ei kuulu kriisinratkaisutavoitteisiin. Tavoitteisiin parhaiten soveltuvasta kriisinratkaisuvälineestä päättäminen edellyttää monitahoista arviointia, jota tuomioistuin voi tutkia vain rajallisesti.[63]

100. Varojen ja velkojen arvostus vain yksi monista merkityksellisistä perusteista, jotka on otettava huomioon päätettäessä, täyttyvätkö SRM-asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut kriisinratkaisua koskevat edellytykset, ja kriisinratkaisuvälinettä valittaessa.[64] Merkitystä on myös stressitestien tuloksilla, toimiluvan ehtojen täyttymisellä edelleen ja erityisesti kriisinratkaisua koskevalla yleisellä edulla, joka määräytyy muun muassa pankin kokonaistaloudellisen aseman ja sen toimintojen perusteella.

101. Valittajat toteavat tältä osin perustellusti, että puskurin sisällyttäminen tilapäiseen arvostukseen tai puskurin koko voi johtaa asianomaisen pankin velkojen kasvuun, mikä puolestaan voi vaikuttaa kriisinratkaisun käynnistämistä koskevaan päätökseen.[65] Toisin sanoen liian varovainen tilapäinen arvostus voi myötävaikuttaa kriisinratkaisupäätöksen tekemiseen.

102. Toisin kuin valittajat antavat ymmärtää perusteluissaan, ne eivät voi käyttää jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta – vaikka se johtaisikin ilman puskuria asianomaisen pankin suurempaan varojen nettoarvoon kriisinratkaisuhetkellä – kriisinratkaisupäätöstä vastaan käydyssä menettelyssä sen osoittamiseen, että tilapäinen arvostus on aineellisesti virheellinen tai että kriisinratkaisupäätös on lainvastainen.

103. Ensinnäkin tilapäiseen arvostukseen sisältyy luontaisesti epävarmuuksia, eivätkä ne tee siitä siksi ”virheellistä”. Toiseksi SRM-asetuksen 20 artiklan 13 kohdasta seuraa, että kriisinratkaisupäätös ei ole lainvastainen sen vuoksi, että se perustuu tilapäiseen arvostukseen. Arvostuksen tulos ei myöskään velvoita soveltamaan tiettyä kriisinratkaisuvälinettä. Näin on myös silloin, kun arvostuksessa tehdyt olettamukset osoittautuvat myöhemmin liian varovaisiksi.

104. Tämä johtuu siitä, että muussa tapauksessa SRM-asetuksella ja BRRD-direktiivillä käyttöön otettu järjestelmä menettäisi keskeisen vakauttamistehtävänsä. Yhteisen kriisinratkaisumekanismin päätavoite, joka on rahoitusjärjestelmän vakauttaminen ja pankkikriisien reaalitalouteen kohdistuvien vaikutusten minimointi, voidaan nimittäin saavuttaa

[63] Ks. myös BRRD-direktiivin 85 artiklan 3 kohta.

[64] Pankin kriisinratkaisu ei ylipäätään edellytä sen ylivelkaantumisen tai maksukyvyttömyyden toteamista, ks. tässä yhteydessä myös tuomio 6.5.2021, ABLV Bank ym. v. EKP (C-551/19 P ja C-552/19 P, EU:C:2021:369, 62 kohta).

[65] Ks. tästä myös Gardella teoksessa Busch/Ferranini (toim.), European Banking Union, *Bail-in and the Financing of Resolution within the SRM Framework*, 1. painos, 2015, 11.55.

vain, jos kriisinratkaisuviranomaiset voivat toimia nopeasti, tehokkaasti ja päättäväisesti.[66] Tältä osin ratkaiseva merkitys on erityisesti sillä, että markkinat luottavat viranomaisten kykyyn toimia ja niiden päätösten pysyvyyteen.[67]

105. Vaikka kriisinratkaisupäätöksestä voidaan luonnollisestikin nostaa kanne, oikeussuojan osalta painotetaan selvästi osakkeenomistajille ja velkojille omaisuutensa menettämisestä maksettavan korvauksen riittävyyden jälkikäteistä arviointia. Tätä havainnollistaa BRRD-direktiivin 85 artiklan 4 kohta, jonka mukaan kriisinratkaisuviranomaisen päätöksen kumoaminen ei saa vaikuttaa myöhempiin hallinnollisiin toimiin tai transaktioihin.

106. Kuten jäljempänä kuitenkin osoitetaan, toisin kuin valittajat väittävät, jälkikäteen suoritettavalla lopullisella arvostuksella ei ole mitään vaikutusta tähän korvaukseen.

b) Jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitetun oikeudenmukaisen korvauksen perustana

107. Valittajat katsovat lähinnä, että SRM-asetuksen 20 artiklan 11 ja 12 kohta perustuvat perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä esitettyyn oikeudelliseen ajatukseen. Koska tilapäinen arvostus ei välttämättä vastaa asianmukaisesti kyseisen pankin osuuksien ja kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien arvoa, todellinen taloudellinen arvo olisi määritettävä korvausta varten kyseisessä säännöksessä tarkoitetun jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen avulla.

108. Algebris ja Anchorage olettavat tässä tapauksessa, että jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus olisi johtanut nyt käsiteltävissä asioissa selvästi pienempään pääomavajeeseen, jonka perusteella ensisijaisen lisäpääoman ja toissijaisen pääoman instrumenttien alaskirjaus ja muuntaminen eivät olisi olleet tarpeen.[68] Valittajat päättelevät tästä, että jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus voisi olla korvauksen perusteena. Aeris puolestaan väittää, että jälkikäteen suoritettavassa lopullisessa arvostuksessa olisi voitu päätyä sellaiseen tulokseen, että Banco Popularin varojen nettoarvo oli kriisinratkaisuhetkellä positiivinen. Tässä tapauksessa myös sen Banco Popularista omistamien osuuksien arvo olisi ollut positiivinen, ja ne olisi näin ollen korvattava sille.[69]

109. Siksi 20 artiklan 11 ja 12 kohdassa säädetään, että asianomaisille osakkeenomistajille ja velkojille on korvattava instrumenttiensa arvo, joka saadaan myöhemmin luottolaitoksen jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen perusteella. Tätä olisi sovellettava kyseisen säännöksen nimenomaista sanamuotoa laveammin riippumatta siitä, mitä kriisinratkaisuvälinettä käytetään.

110. Aerisin mukaan unionin yleinen tuomioistuin on näin ollen tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että osakkeiden tai saamisten ylöskirjaus jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen perusteella voidaan tehdä vain sijoittajavastuuta sovellettaessa ja että vastikkeen arvoa voidaan korottaa jälkikäteen vain, jos varat siirretään omaisuudenhoitoyhtiölle tai varainhoitoyhtiölle.

66 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 67 kohta.

67 Ks. tästä Wojcik, *Bail-in in the Banking Union*, CMLR 53 (2016) 91 (131).

68 Ks. asiassa C-934/19 P esitetyn ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa.

69 Ks. asiassa C-874/19 P esitetty toinen valitusperuste ja kolmannen valitusperusteen toinen osa.

111. On hyväksyttävä valittajien argumentti, jonka mukaan osakkeiden alaskirjaus nollaksi, mikä johtaa mainittujen osakkeiden mitätöimiseen, sekä pääomainstrumenttien alaskirjaus ja muuntaminen osakkeiksi yhdistettynä siihen, että luodut uudet osakkeet siirretään tämän jälkeen ostajalle, merkitsee omaisuuden riistämistä. Se johtaa nimittäin kyseisten osakkeenomistajien ja velkojien omaisuuden menettämiseen pakolla, kokonaan ja lopullisesti. Sen edellytyksenä ei ole omaisuuden siirto valtiolle tai viranomaisille. [70]

112. Perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säädetään omaisuuden riistämisen osalta, että yleisen edun on sitä vaadittava ja että siitä on suoritettava kohtuullisessa ajassa oikeudenmukainen korvaus. [71] Näin on riippumatta siitä, mitä kriisinratkaisuvälinettä on sovellettu. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön [72] mukaan markkina-arvon mukaista korvausta on yleensä pidettävä oikeudenmukaisena; tietyissä olosuhteissa myös markkina-arvoa pienempää korvausta voidaan kuitenkin pitää oikeudenmukaisena. [73]

113. Jos toimintansa jatkamiseen kykenemättömän pankin liikkeeseen laskemat osakkeet tai pääomainstrumentit riistetään, SRM-asetuksen 20 artiklan 16 kohdan mukaisessa kolmannessa arvostuksessa saatua likvidaatioarvoa vastaavaa korvausta [74] on tosin pidettävä oikeudenmukaisena. Tällaiseen korvaukseen valittajilla olisi myös lähtökohtaisesti oikeus SRM-asetuksen 76 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla. Nyt käsiteltävissä asioissa se on kuitenkin nolla, koska valittajat eivät olisi voineet odottaa mitään maksua tavanomaisessa maksukyvyttömyysmenettelyssä. [75]

114. Likvidaatioarvoa suurempi korvaus ei sen sijaan olisi välttämätön silloinkaan, vaikka asianomaisen pankin toiseen arvostukseen perustuva varojen nettoarvo olisikin ollut positiivinen kriisinratkaisuhetkellä. Toisin kuin reaalitalouden yrityksen tapauksessa, pankin toiminnallinen elinkelpoisuus ei lakkaa sen toimialan erityispiirteiden vuoksi vasta sillä hetkellä, kun maksukyvyttömyyden edellytykset – eli ylivelkaantuminen tai maksukyvyttömyys – täyttyvät. [76] Päinvastoin jo siitä alkaen, kun markkinoiden luottamus menetetään, romahdus voidaan estää enää valtion toimenpiteillä. [77] Näin ollen SRM-asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut kriisinratkaisun edellytykset täyttyvät yleensä jo ennen asianomaisen yhteisön maksukyvyttömyyden syntymistä, [78] jolloin SRB:llä on oltava suuri harkintavalta kriisinratkaisuedellytysten täyttymisen toteamisessa. [79]

[70] Ks. vastaavasti tuomio 21.5.2019, komissio v. Unkari (Maatalousmaiden käyttö- ja tuotto-oikeudet) (C-235/17, EU:C:2019:432, 81 ja 84 kohta).

[71] Tuomio 21.5.2019, komissio v. Unkari (Maatalousmaiden käyttö- ja tuotto-oikeudet) (C-235/17, EU:C:2019:432, 87 kohta).

[72] Koska perusoikeuskirjan 17 artikla vastaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen ensimmäisen lisäpöytäkirjan 1 artiklaa, viimeksi mainittu määräys on otettava huomioon vähimmäissuojan tasona; ks. tuomio 21.5.2019, komissio v. Unkari (Maatalousmaiden käyttö- ja tuotto-oikeudet) (C-235/17, EU:C:2019:432, 72 kohta).

[73] Ks. tästä ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 25.3.1999, Papachelas v. Kreikka (CE:ECHR:1999:0325JUD003142396, 48 kohta).

[74] Ks. tästä tämän ratkaisuehdotuksen 58 kohta.

[75] Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 23 kohta.

[76] Ks. sisämarkkinoiden pääosaston työasiakirja, ”Discussion Paper on the Debt Write-Down Tool – Bail-in”, s. 5.

[77] Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 66 ja 67 kohta.

[78] Freudenthaler/Lintner, ”Conditions for Taking Resolution Action and the Adoption of a Resolution Scheme” teoksessa World Bank Group (toim.), *Bank Resolution and ”Bail-in” in the EU: Selected Case Studies Pre and Post BRRD*, Washington D.C. 2017, s. 106; Grünewald, *Legal challenges of bail-in*, ESCB Legal Conference 2017, Frankfurt am Main 2018, s. 291 ja 292.

[79] Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 99 ja 100 kohta.

115. Tämä merkitsee samalla sitä, että siitä hetkestä lähtien, kun kriisinratkaisuedellytykset täyttyvät – eli erityisesti, kun pankki on (todennäköisesti) kykenemätön jatkamaan toimintaansa – vertailu hypoteettiseen likvidointitilanteeseen tai tavanomaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn – kuten kolmannessa arvostuksessa tehdään – on täysin asianmukaista. Ilman viranomaisten toimia maksukyvyttömyys olisi nimittäin ainoa vaihtoehto.

116. Näin on siinäkin tapauksessa, että asianomaisen luottolaitoksen suhteellisen positiivisen taloudellisen tilanteen perusteella ei lopulta päätetä kriisinratkaisusta sanan suppeassa merkityksessä vaan viranomaisten tervehdyttämistoimenpiteistä.[80] Ratkaisevaa on nimittäin se, että markkinoiden luottamuksen menettämisen ja asianomaista luottolaitosta ja sen sijoittajia uhkaavan taloudellisen romahtamisen vuoksi tervehdyttämistä ei voida enää hoitaa omin voimin.

117. Siksi – toisin kuin valittajat väittävät – pääomainstrumenttien arvoa, joka on toisessa, jälkikäteen suoritettavassa lopullisessa arvostuksessa tehtyjen olettamusten perusteella mahdollisesti korkeampi kuin likvidaatioarvo, ei voida pitää niiden markkina-arvona. Toisessa arvostuksessa otetaan nimittäin huomioon viranomaisten toimenpiteet eikä ”markkinaolosuhteita” eli tilannetta ilman viranomaisten toimenpiteitä.[81]
SRM-asetuksen 20 artiklan 18 kohdan b alakohdan mukaan kolmannessa arvostuksessa on sen sijaan oletettava, että kriisinratkaisutoimea ei olisi toteutettu.

118. Unionin tuomioistuin on siksi jo katsonut, että jos pankki on (todennäköisesti) kykenemätön jatkamaan toimintaansa, kyseisen pankin osakkeenomistajien ja velkojien tilanteen rinnastaminen hypoteettiseen likvidaatiotilaskenaarioon ei merkitse perusteetonta puuttumista näiden omistusoikeuteen.[82]

119. Tästä seuraa, että unionin yleisen tuomioistuimen SRM-asetuksen 20 artiklan 11 ja 12 kohdasta tekemä tulkinta, jossa viitataan mahdollisuuteen saada korvausta kolmannen arvostuksen perusteella ”no creditor worse off” -periaatteen mukaisesti, ei ole perusoikeuskirjan 17 artiklan vastainen. Omaisuuden riistämisestä suoritettava kohtuullinen korvaus muodostuu nimittäin kyseisten pääomainstrumenttien likvidaatioarvosta, jonka suuruus määritetään SRM-asetuksen 20 artiklan 16 kohdan mukaisessa kolmannessa arvostuksessa. Tätä tarkoitusta varten 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitettu jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus ei näin ollen ole tarpeen.

c) Jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus asianomaisten osakkeenomistajien ja velkojien tasa-arvoisen kohtelun varmistamiseksi käytettäessä muita kriisinratkaisuvälineitä

120. Algebris ja Anchorage väittävät lisäksi, että tämä SRM-asetuksen 20 artiklan 11 ja 12 kohdan tulkinta on yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastainen.[83]

[80] Tällaisesta mahdollisuudesta säädetään SRM-asetuksen 27 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 2 kohdassa (velkakirjojen arvon alaskirjaus uudelleenjärjestelytoimenpiteenä). Toimintansa jatkamiseen kykenemättömän pankin osakkeenomistajilla ja velkojilla ei kuitenkaan ole oikeutta siihen, että kriisinratkaisuviranomainen tervehdyttää laitoksen talouden niitä varten tai valitsee välineen, josta todennäköisesti aiheutuu niille vähiten tappiota. SRM-asetuksen 18 artiklan 4 kohdan mukaan SRB:n on pikemminkin pidettävä mielessä 14 artiklassa tarkoitetut kriisinratkaisutavoitteet. Ks. tästä edellä tämän ratkaisuehdotuksen 99 ja 103 kohta.

[81] Ks. asetuksen 2018/345 10 artiklan 1–3 kohta.

[82] Ks. vastaavasti tuomio 19.6.2016, Kotnik ym. (C-526/14, EU:C:2016:570, 78 ja 79 kohta) ja tuomio 20.9.2016, Ledra Advertising ym. v. komissio ja EKP (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 73 ja 74 kohta).

[83] Toinen valitusperuste asiassa C-934/19 P.

121. Valittajien kyseisestä säännöksestä edellä esitetyn näkemyksen [84] mukaan unionin yleisen tuomioistuimen omaksuma tulkinta johtaa siihen, että 12 kohdassa tarkoitettuja kriisinratkaisutoimia – joita ovat sijoittajavastuu, omaisuudenhoitoyhtiön käyttö ja varojen erottelu – sovellettaessa osakkeenomistajat ja velkojat saisivat lopulta suuremman korvauksen omistuksensa menetyksestä ja niitä kohdeltaisiin näin ollen suotuisammin kuin nyt käsiteltävien asioiden kaltaisessa tilanteessa (alaskirjaus ja muuntaminen ja myöhemmin liiketoiminnan myynti). Kolmannen arvostuksen mukaisen pelkästään likvidaatioarvon suuruisen korvauksen sijasta asianomaiset osakkeenomistajat ja velkojat saisivat 12 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa suuremman korvauksen pääomainstrumenteistaan jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen perusteella.

122. Algebris ja Anchorage väittävät tältä osin lähinnä, ettei tässä asiassa sovelletun, SRM-asetuksen 21 artiklassa tarkoitettujen pääomainstrumenttien alaskirjauksen ja muuntamisen ja SRM-asetuksen 20 artiklan 12 kohdan a alakohdassa mainitun, 27 artiklassa tarkoitetun sijoittajavastuun välillä ole sellaista olennaista eroa, jolla voitaisiin perustella sitä, että osakkeiden ja saamisten palauttaminen kirjanpitoon otetaan huomioon vain viimeksi mainittua instrumenttia sovellettaessa.

123. Tällaista argumentaatiota ei kuitenkaan voida hyväksyä.

124. SRM-asetuksen 20 artiklan 11 ja 12 kohdassa ei nimittäin säädetä perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitetusta omaisuuden riistämisestä maksettavasta korvauksesta vaan mahdollisuudesta oikaisuun, jos omistusten sisältö muuttuu. Tämä oikaisu – tässä tapauksessa osakkeiden tai saamisten ylöskirjaus tai omaisuuden tai oikeuksien siirrosta toiselle yhteisölle maksetun vastikkeen korottaminen – ei kuitenkaan yksinkertaisesti ole mahdollista pääomainstrumenttien alaskirjauksen ja muuntamisen ja myöhemmän liiketoiminnan myynnin yhteydessä. Se nimittäin johtaa omaisuuden riistämiseen. [85] Kummassakaan tapauksessa nyt tarkasteltava tilanne ei siksi ole verrattavissa 20 artiklan 11 ja 12 kohdassa mainittuihin tapauksiin (sijoittajavastuu, omaisuudenhoitoyhtiön käyttö ja varojen erottelu).

125. Tätä voidaan havainnollistaa seuraavasti: viimeksi mainituissa tapauksissa kyseisten instrumenttien soveltaminen voi johtaa siihen, että osakkeenomistajat ja velkojat saavat osuuden toisesta yhteisöstä, esimerkiksi uudesta omaisuudenhoitoyhtiöstä. Niiden osuuksien arvoa voidaan vaihtoehtoisesti vähentää kriisinratkaisutoimen vuoksi, esimerkiksi koska ne on alaskirjattu sijoittajavastuun yhteydessä tai koska kaikki hyvälaatuiset omaisuuserät on eroteltu tai siirretty omaisuudenhoitoyhtiölle, samalla kun niiden omistusosuudet tai saamiset säilyvät toimintansa jatkamiseen kykenemättömässä pankissa. On myös ajateltavissa, että nämä molemmat vaikutukset toteutuvat. Niiltä ei kuitenkaan toistaiseksi riistetä omistusta kokonaan ja lopullisesti.

126. Tästä seuraa, että omaisuuden arvon oikaiseminen on näissä tapauksissa vielä mahdollista jälkikäteen suoritettavan lopullisen arvostuksen avulla, ja se on mahdollisesti jopa välttämätöntä suhteellisuusperiaatteeseen liittyvistä syistä. [86]

[84] Ks. tästä tämän ratkaisuehdotuksen 107 kohta.

[85] Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 111 kohta.

[86] Ks. vastaavasti sijoittajavastuuta koskeva tuomio 19.7.2016, Kotnik ym. (C-526/14, EU:C:2016:570, 102 kohta).

127. Sitä vastoin ensinnäkin silloin, kun kaikki osakkeet ja kyseeseen tulevat pääomainstrumentit alaskirjataan ja muunnetaan täysimääräisesti ja kun luodut uudet osakkeet siirretään tämän jälkeen kolmannelle (eli nyt käsiteltävässä liiketoiminnan myyntiä koskevassa tapauksessa), aiemmin alaskirjattuja ja muunnettuja pääomainstrumentteja on yksinkertaisesti mahdotonta ylöskirjata uudelleen. Tämän menettelyn seurauksena näitä instrumentteja tai ne liikkeeseen laskenutta yhteisöä ei nimittäin ole enää olemassa. Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on tältä osin perustellusti katsonut, että valittajat eivät ole enää Banco Popularin osakkeenomistajia tai kyseeseen tulevien pääomainstrumenttien omistajia. [87]

128. Siksi on pidettävä tehottomana Algebrisin ja Anchoragen väitettä, jonka mukaan SRM-asetuksen 21 artiklassa tarkoitettujen pääomainstrumenttien alaskirjauksen ja muuntamisen yhteydessä osakkeenomistajia ja velkojia on kohdeltava 20 artiklan 12 kohdan a alakohta huomioon ottaen täysin kuin samalla tavoin kuin sijoittajavastuun yhteydessä. Pitää tosin paikkansa, että alaskirjaus- ja muuntamisvaltuuksien käyttö vastaa suurelta osin sijoittajavastuun soveltamista. Näitä valtuuksia ei kuitenkaan voida tässä tapauksessa tarkastella erillään ratkaisusta soveltaa liiketoiminnan myyntiä kriisinratkaisuvälineenä. [88]

129. Toiseksi, kun liiketoiminta myydään yksityiselle kolmannelle, vastiketta ei voida korottaa jälkikäteenkään, toisin kuin silloin, kun viranomaiset perustavat omaisuudenhoitoyhtiön tai varainhoitoyhtiön. Tämä voi nimittäin tapahtua vain, jos viranomaiset puuttuvat sopimuksessa aiemmin vahvistettuihin ehtoihin. [89] SRB:n tällainen valtuus voisi kuitenkin vaarantaa vakavasti liiketoiminnan myynnin tehokkuuden ja näin ollen kriisinratkaisutavoitteet. Tällä välineellä on nimittäin se merkittävä etu, että julkiseen valtaan kohdistuvat riskit jäävät erittäin vähäisiksi, koska kriittisten toimintojen jatkuvuuden ja varojen suojelun varmistamisesta vastaa pääosin yksityinen ostaja. Jos yksityisen ostajan olisi varauduttava siihen, että se voidaan myöhemmin velvoittaa maksamaan korotettua vastiketta, toimintansa jatkamiseen kykenemätöntä pankkia koskevalla, jo ennestään kaupallisesti riskialttiilla ostopäätöksellä olisi täysin ennalta arvaamattomat vaikutukset. On todennäköistä, että tällaisessa tilanteessa kriisinratkaisuvälineenä käytettävä liiketoiminnan myynti ei herättäisi ostajissa kiinnostusta.

130. Edellä esitetystä seuraa, että osakkeenomistajien ja velkojien tilanne SRM-asetuksen 20 artiklan 11 ja 12 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa ei ole rinnastettavissa asianomaisten osakkeenomistajien ja velkojien tilanteeseen silloin, kun liiketoiminta myydään.

131. Tyhjentävyyden vuoksi tältä osin on vielä muistutettava siitä, että sillä, tehdäänkö jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus vai ei, ei voida kyseenalaistaa ratkaisua valita liiketoiminnan myynti kriisinratkaisuvälineeksi sijoittajavastuun, omaisuudenhoitoyhtiön käytön tai varojen erottelun sijasta. [90] Ei myöskään ole oikeutta kriisinratkaisuvälineeseen, jonka perusteella osakkeenomistajien ja velkojien taloudellisten menetysten voidaan olettaa jäävän mahdollisimman pieniksi; merkityksellistä on päinvastoin, millä välineellä saavutetaan parhaiten SRM-asetuksen 14 artiklassa vahvistetut tavoitteet. [91]

87 Ks. asiassa T-599/18 annetun valituksenalaisen määräyksen 52 kohta ja asiassa T-2/19 annetun valituksenalaisen määräyksen 54 kohta.

88 Tuomio 4.3.2021, Liaño Reig v. SRB (C-947/19 P, EU:C:2021:172, 70 kohta).

89 Ks. tästä myös tuomio 4.3.2021, Liaño Reig v. SRB (C-947/19 P, EU:C:2021:172, 74 kohta).

90 Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 99–103 kohta.

91 Ks. tältä osin edellä tämän ratkaisuehdotuksen 99 kohta ja alaviite 80.

132. Jos tämän yleisen edun saavuttamiseksi pääomainstrumenttien omistusoikeuden riistäminen on välttämätöntä, siitä on maksettava korvausta hyvissä ajoin ja asianmukaisesti,[92] mitä ei kuitenkaan taata – kuten on seikkaperäisesti esitetty unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisussa[93] ja myös tässä ratkaisuehdotuksessa[94] – SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitetulla jälkikäteen suoritettavalla lopullisella arvostuksella vaan 20 artiklan 16 kohdan mukaisella kolmannella arvostuksella.

133. Tästä seuraa, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole tehnyt oikeudellista virhettä myöskään tältä osin.

C Ratkaisuehdotus

134. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti todennut, että jälkikäteen suoritettavalla lopullisella arvostuksella ei voi olla nyt käsiteltävän asian olosuhteissa minkäänlaista vaikutusta valittajien oikeusasemaan. Se ei voisi johtaa niiden osakkeiden tai saamisten palauttamiseen kirjanpitoon tai muiden hyvitysten tai korvausten maksamiseen. Valittajat eivät voi myöskään käyttää sitä kriisinratkaisupäätöksestä nostetun kanteen yhteydessä näyttöä varten.

135. Tämän päätelmän perusteella voidaan lopuksi hylätä myös valittajien argumentit, jotka liittyvät olennaisin osin SRB:n muodolliseen tai objektiiviseen velvollisuuteen tehdä SRM-asetuksen 20 artiklan 11 mukainen jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus.

136. Algebris ja Anchorage väittävät asiassa C-934/19 P esittämänsä ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että velvollisuus tehdä 20 artiklan 11 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus on ehdoton, ja etenkin, että se ei ole riippuvainen siitä, voidaanko sillä täyttää toisessa alakohdassa mainitut tavoitteet.

137. Samansuuntaisia ovat Aerisin asiassa C-874/19 P esittämän ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen ja neljäs osa, joiden mukaan sen kanteen tutkittavaksi ottamisen kannalta merkitystä on ainoastaan sillä, että päätöksellä olla tekemättä jälkikäteen suoritettavaa lopullista arvostusta on sitovia oikeusvaikutuksia ja että SRM-asetuksen 20 artiklan 15 kohdan mukaan sitä ei voida enää riitauttaa kriisinratkaisupäätöksestä nostetulla kanteella. Se, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen, loukkaa näin ollen sen oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan.

138. Tältä osin on kuitenkin muistutettava, että jotta luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voisi nostaa kumoamiskanteen, ei riitä, että riidanalaisella päätöksellä on sitovia oikeusvaikutuksia. On pikemminkin niin, että tämän toimen sitovien oikeusvaikutusten on vaikutettava myös kantajan etuihin muuttaen selvästi tämän oikeusasemaa.[95]

92 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 112 kohta.

93 Asiassa T-599/18 annetun valituksenalaisen määräyksen 54 kohta ja sitä seuraavat kohdat sekä asiassa T-2/19 annetun valituksenalaisen määräyksen 57 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

94 Ks. erityisesti 113 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

95 Ks. vastaavasti tuomio 13.10.2011, Deutsche Post ja Saksa v. komissio (C-463/10 P ja C-475/10 P, EU:C:2011:656, 36 ja 37 kohta).

139. Toisin sanoen SEUT 263 artiklassa ei anneta muille kuin etuoikeutetuille kantajille mahdollisuutta vaatia unionin toimien abstraktia laillisuusvalvontaa. Tämä ei ole myöskään perusoikeuskirjan 47 artiklan vastaista, koska siinä määrätään ainoastaan oikeudesta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin sellaista toimea vastaan, jolla loukataan kyseisen henkilön *unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia*.

140. Näin ollen SRB:llä mahdollisesti oleva muodollinen tai objektiivinen velvollisuus tehdä SRM-asetuksen 20 artiklan 11 kohdan mukainen jälkikäteen suoritettava lopullinen arvostus ei voi vaikuttaa siihen, että unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettujen kanteiden tutkittavaksi ottaminen edellyttää sitä, että toimi koskee kantajia suoraan. Edellä esitettyjen seikkojen perusteella näin ei kuitenkaan ole, joten unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti katsonut, että kanteet on jätettävä tutkimatta.

141. Valitukset eivät näin ollen ole perusteltuja.

VII Oikeudenkäyntikulut

142. Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan mukaan, luettuna yhdessä 138 artiklan 1 kohdan kanssa, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

143. Koska SRB on vaatinut valittajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska nämä ovat hävinneet asian, ne vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan ja ne on velvoitettava korvaamaan SRB:n oikeudenkäyntikulut.

VIII Ratkaisuehdotus

144. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

1) Valitukset unionin yleisen tuomioistuimen 10.10.2019 antamasta määräyksestä Aeris Invest vastaan SRB (T-599/18, EU:T:2019:740) ja 10.10.2019 antamasta määräyksestä Algebris (UK) ja Anchorage Capital Group vastaan SRB (T-2/19, EU:T:2019:741) hylätään.

2) Aeris Invest Sàrl velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut asiassa C-874/19 P; Algebris (UK) Ltd, ja Anchorage Capital Group LLC velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut asiassa C-934/19 P.